

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Kateřina Štěpánková

Postavení valné hromady společnosti s ručením omezeným

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Daniel Patěk, Ph.D.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): Listopad 2016

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, všechny použité prameny a literaturu jsem řádně citovala a práci jsem nevyužila k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 1.11.2016

Kateřina Štěpánková

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla velice poděkovat svému vedoucímu diplomové práce JUDr. Danielu Patěkovi, Ph.D. za vedení mé práce, cenné odborné připomínky, nesmírnou ochotu, trpělivost a vlídný přístup.

Obsah

1. Úvod	4
2. Působení valné hromady na ostatní orgány společnosti	6
2.1. Volba a odvolání jednatele	6
2.1.1. Obecně o postavení valné hromady	6
2.1.2. Princip volby jednatelů	7
2.1.3. Výběr osoby jednatele valnou hromadou.....	9
2.1.4. Účinnost usnesení valné hromady	10
2.1.5. Odvolání jednatele z funkce a jeho důvody	11
2.2. Dozorčí rada	13
2.2.1. Základní zásady volby a odvolání členů dozorčí rady	13
2.2.2. Povinné zřizování dozorčí rady.....	13
2.3. Smlouva o výkonu funkce a plnění poskytovaná členovi (voleného) orgánu společnosti.....	15
2.3.1. Forma smlouvy o výkonu funkce a její schválení	16
2.3.2. Odměna za výkon funkce	17
2.3.3. Jiná plnění ve prospěch člena orgánu.....	20
2.4. Obchodní vedení společnosti.....	23
2.4.1. Úvodní výklady	23
2.4.2. Udílení pokynů ve věcech obchodního vedení.....	24
2.5. Smlouva o vypořádání újmy.....	28
2.6. Zájmová kolize.....	33
3. Působení ostatních orgánů společnosti na valnou hromadu	39
3.1. Svolání valné hromady	39
3.1.1. Principy svolání valné hromady.....	39
3.1.2. Pozvánka na valnou hromadu	42
3.2. Průběh jednání valné hromady.....	44
3.3. Neplatnost usnesení valné hromady.....	47
3.4. Odstoupení z funkce.....	50
4. Závěr.....	52
Abstrakt.....	54
Summary	55
Seznam použité literatury a dalších pramenů	56
Název diplomové práce v anglickém jazyce	60
Klíčová slova	60
Key words.....	60

1. Úvod

Tato diplomová práce se, jak z jejího názvu vyplývá, zabývá postavením valné hromady společnosti s ručením omezeným. Valná hromada je jejím nejvyšším orgánem a vliv, který na řízení společnosti má, je tak zásadní. Obecně se dá říci, že rozhoduje o těch nejdůležitějších otázkách, které se existence a činnosti společnosti týkají. Je tím, kdo kupříkladu volí a odvolává jednotlivé členy orgánů. Zároveň platí, že vůle valné hromady je vůlí společnosti. Jednotliví společníci jsou prostřednictvím účasti na ní oprávněni vykonávat své právo podílet se na řízení společnosti.

Cílem této práce je poskytnout základní přehled a charakteristiku vybraných oblastí právní úpravy a v jejich rámci analyzovat vztah valné hromady a ostatních orgánů společnosti s ručením omezeným, tedy *in concreto* jejího orgánu statutárního a kontrolního, a případně rovněž jejich jednotlivých členů.

K naplnění vytčeného cíle je práce rozdělena do dvou základních částí. V první obsáhlejší části se budu věnovat způsobům, jakými může valná hromada působit na ostatní orgány společnosti, nebo jejich členy. Společně s relevantními instituty se pokusím v různých případech vymezit její vliv ve vztahu ke statutárnímu orgánu a dozorčí radě společnosti. S ohledem na to se nejprve budu zabývat otázkou volby a odvolání jednatele a člena dozorčí rady. V jejím rámci mě bude zajímat nejen vlastní proces volby a odvolání člena orgánu, ale také to, jaké má valná hromada při výběru konkrétní osoby možnosti, a jak je omezena, nebo to, kdy vzniká a zaniká funkce jednatele, nebo člena dozorčí rady, a z jakých důvodů ho valná hromada může odvolat. Zmíním i jakým způsobem samotnou dozorčí radu zřizuje, a kdy je k tomu povinna. Dále se budu zabývat problematikou smlouvy o výkonu funkce a plnění, která v souvislosti s ní mohou členové voleného orgánu obdržet. Přitom rozeberu otázku povinného souhlasu nejvyššího orgánu s vlastní smlouvou a v jejím rámci i s ujednáními o odměně za výkon funkce, a také možné důsledky, které neschválení takové úpravy odměňování může přinést. Budu se zabývat i odměnou plynoucí z vnitřního předpisu schváleného valnou hromadou, a tím, jaká další plnění může zásadně společnost s jejím souhlasem poskytnout. V další kapitole se rovněž zaměřím na některé záležitosti související s výkonem obchodního vedení jednatelem, případně jednateli. Zvážím možnost atrahování této pravomoci valnou hromadou. Nabídnu některé související aspekty německé právní úpravy a poté se už budu věnovat samotnému udílení pokynů ve věcech obchodního vedení. Následně se pokusím

podrobně charakterizovat úlohu valné hromady při schvalování smlouvy o vypořádání újmy (včetně rozsahu, v jakém může společnost tuto smlouvu uzavřít) a moje pozornost se bude soustředit i na německou úpravu institutu „*Entlastung*“. Závěrem bych rovněž ráda analyzovala relevantní otázky týkající se úpravy střetu zájmů.

Ve druhé části se naproti tomu zaměřím na vztah, který tyto orgány, případně jejich členové mají k valné hromadě, tedy na to, jak na ni sami mohou působit. Proto se budu předně zabývat otázkou svolání a průběhu valné hromady. Jinými slovy tím, kdo valnou hromadu svolává, za jakých podmínek je k jejímu svolání jednatel, či dozorčí rada povinna, co musí v pozvánce na jednání valné hromady určit, nebo jakou roli před a v průběhu samotného jednání zaujímá její svolavatel a předseda. Dále se budu zabývat vyslovením neplatnosti usnesení valné hromady. To znamená například tím, kdy a z jakých důvodů může jednatel, či člen dozorčí rady konkrétní návrh podat. A částečně se také budu věnovat procesu odstoupení člena orgánu z funkce.

Při tvorbě této práce chci vyjít z dostupných pramenů v podobě relevantních právních předpisů, odborných učebnic a komentářů, vědeckých monografií, tematicky zaměřených článků a rovněž relevantní judikatury (a to zejména judikatury Nejvyššího soudu ČR). V některých případech budou potřebné informace doplněny z Důvodové zprávy k zákonu o obchodních korporacích. Pro její obohacení a možnost srovnání s českým právním prostředím bude využito i zahraničních pramenů, a to nejen příslušné německé právní úpravy, ale i cizojazyčné literatury (anglické a německé, vztahující se k poměrům německé společnosti s ručením omezeným) a souvisejících rozhodnutí německého Spolkového soudního dvora (BGH). Nejvhodnějším nástrojem pro zpracování této práce pak bude metoda analytická a v konkrétních odůvodněných případech i metoda komparativní.

2. Působení valné hromady na ostatní orgány společnosti

2.1. Volba a odvolání jednatele

2.1.1. Obecně o postavení valné hromady

Volba a odvolání jednatele náleží do působnosti valné hromady. Tolik stanoví zákon o obchodních korporacích¹ k jedné z výlučných pravomocí valné hromady v ustanovení § 190 odst. 2 písm. c) ZOK.² Valná hromada tak ovlivňuje osoby jednatelů už při samotném vzniku a zániku jejich funkce.

To ovšem neplatí bezvýjimečně. Tuto volbu a odvolání jednatele je nutno odlišit od určení jednatele zakladateli, tedy určení prvního jednatele, nebo jednatelů společnosti. Valná hromada se logicky na tomto procesu podílet ani nemůže. Údaj o osobě jednatele určené zakladateli je totiž, jak vyplývá ze zákona, povinnou náležitostí společenské smlouvy už při samotném založení společnosti (ustanovení § 146 odst. 2 písm. b) ZOK), již je nově (ve smyslu § 146 odst. 3 ZOK) z praktického hlediska možno později vypustit. Naproti tomu společenská smlouva neobsahuje jména jednatelů zvolených valnou hromadou, zákon pouze v ustanovení § 146 odst. 1 písm. g) ZOK vyžaduje uvedení „*počtu jednatelů a způsobu jejich jednání za společnost*“.

Další výjimku z působnosti valné hromady představuje situace, kdy jednatele jmenuje a odvolává soud (a to ve smyslu ustanovení § 198 odst. 3 ZOK). Ani zde, ani v případě již zmiňovaných prvních jednatelů společnosti tak valná hromada vliv na to, kdo se jednatelem stane, nemá. Jsou-li splněny podmínky tohoto ustanovení, může jednatele jmenovat zásadně soud, na návrh osoby, jež má na věci naléhavý právní zájem, a rovněž odvolání takto jmenovaného statutárního orgánu, nebo jeho člena zřejmě, byť to zákon v § 198 ZOK výslovně nestanoví, přísluší pouze soudu, jež ho do funkce jmenoval, a nikoli valné hromadě společnosti.³ V opačném případě by totiž pro valnou hromadu bylo velice snadné takto dočasně jmenovaného jednatele odvolat,

¹ Zákon číslo 90/2012 Sb., ze dne 25. ledna 2012, o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

² Příčemž platí, že valná hromada přijímá svá rozhodnutí zásadně ve formě usnesení. Způsob rozhodování je upraven v ustanovení § 190 odst. 1 ZOK.

³ Pokorná, J. in Lasák, J., Pokorná, J., Čáp, Z., Doležil, T. a kolektiv: *Zákon o obchodních korporacích. Komentář. I. díl.* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 2 sv. 1608 s. ISBN 978-80-7478-537-5. s. 1034 a rovněž Dvořák, T.: *Společnost s ručením omezeným.* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 696 s. ISBN 978-80-7478-633-4. s. 254.

ovšem bez toho, aniž by byl na jeho místo řádně ustanoven jednatel nový. Pokud by valná hromada ve věci volby nebo odvolání takového jednatele přijala usnesení, bylo by nulitní. Vzhledem k tomu, že se na rozhodnutí orgánu společnosti obecně hledí, jako by nebylo přijato, pokud tento orgán rozhodl o záležitosti, která do jeho působnosti nespadá, nemá takové rozhodnutí žádné právní účinky, tedy je nicotné. To vyplývá z ustanovení § 245 věty druhé občanského zákoníku, na něž v prvním odstavci odkazuje § 45 ZOK.⁴ Taková situace by nastala i v uvedeném případě.⁵

2.1.2. Princip volby jednatelů

Volba jednatelů valnou hromadou není ani změnou prvních jednatelů společnosti, ani jinou změnou společenské smlouvy. Z tohoto důvodu není k přijetí usnesení o volbě, nebo odvolání jednatele nutné dosažení kvalifikované většiny jako u jiných závažných rozhodnutí, jimiž ke změně společenské smlouvy naopak dochází (to vyplývá z ustanovení § 171 odst. 1, písm. a), b) ZOK *a contrario*). Zcela postačí přijetí usnesení prostou většinou hlasů přítomných společníků ve smyslu § 170 ZOK. Ostatně ani před rekodifikací nepředstavovalo odvolání dosavadního a ustanovení nového jednatele ve společnosti změnu společenské smlouvy.⁶ Tentýž právní názor byl přijímán například i podle původního zákona číslo 58/1906 Ř.z., o společnostech s omezeným ručením.⁷ Vlastní usnesení nemusí být osvědčeno veřejnou listinou, neboť nenaplnuje požadavky ustanovení § 172 ZOK.

Výše uvedené ovšem nevylučuje možnost, explicitně stanovenou i ve zmiňovaném § 170 ZOK, určit společenskou smlouvou jinak. Společenská smlouva

⁴ Právní úprava je shodná s dosavadní judikaturou, jež se v obecné rovině zabývala rozhodnutím orgánu ve věci, v níž nemá působnost rozhodovat, např.: rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 1. června 2000, sp. zn. 32 Cdo 500/2000, usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 27. dubna 2005, sp. zn. 29 Odo 540/2004, usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 14. prosince 2005, sp. zn. 29 Odo 149/2005.

⁵ K nicotnosti takového usnesení se shodně vyjadřuje komentářová literatura, například Lavický, P. a kolektiv: *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014. 2400 s. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 1186 a násl., tento závěr uvádí i Šuk, P. in Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1008 s. ISBN 978-80-7400-480-3. s. 360.

⁶ Například usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 30. října 2002, sp. zn. 29 Odo 269/2002.

⁷ Ustanovení § 15 alinea 1, § 16 alinea 1, § 39 zákona číslo 58/1906 Ř.z., ze dne 6. března 1906, o společnostech s omezeným ručením, ve znění pozdějších předpisů. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 23. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>. Na tento zákon odkazuje na s. 38 i Důvodová zpráva k zákonu číslo 90/2012 Sb., ze dne 25. ledna 2012, o obchodních korporacích jako na jeden ze zdrojů inspirace při tvorbě pravidel pro společnost s ručením omezeným. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz>.

tedy může modifikovat většinu nutnou k přijetí usnesení, nebo relevantní množinu hlasů společníků. Jak vyplývá z logické úvahy a vlastního smyslu tohoto ustanovení, i jak shodně uvádí autoři komentářů⁸ je prostá většina, jinými slovy nadpoloviční, nejnižší možnou většinou. Pokud má být společenskou smlouvou zvolena úprava jiná, při zachování principu většinového rozhodování, bude se jednat o povinnost dosažení kvalifikované většiny, tedy jakékoli vyšší, než nadpoloviční, případně souhlas všech společníků, nebo zpřísnění požadavku například na libovolnou většinu hlasů všech společníků. Případně může vyžadovat povinné provedení zvláštního hlasování podle zvoleného kritéria, například ve vztahu k různým druhům podílů ve společnosti.

Společenská smlouva může nadto určit, že se členové orgánů, tedy i jednatele společnosti, budou na valné hromadě volit kumulativním hlasováním. To vyplývá z § 178 ZOK, stejně jako fakt, že je pouze možností fakultativní. Jeho podstata stručně řečeno spočívá v tom, že počet hlasů, kterými disponuje jednotlivý společník je znásoben počtem volených míst členů daného orgánu a takto získané hlasy může společník libovolně rozdělovat mezi kandidáty jak vyplývá ze znění § 179 odst. 1, 2 ZOK. V případě, že budou současně voleni členové více orgánů, nejčastěji jednatele a členové dozorčí rady, musí být logicky počet hlasů, jimiž společník disponuje, stanoven pro každý orgán samostatně (§ 179 odst. 1 ZOK).⁹ Zavedením kumulativního hlasování mohou být při volbě zvýhodněni menšinoví společníci.¹⁰ Pokud soustředí své hlasy na volbu konkrétní osoby, mohou tímto způsobem prosadit například jednoho z jednatelů. Na druhé straně zakotvení této změny do společenské smlouvy nebude zřejmě příliš obvyklé, neboť si lze jen těžko představit, že by s ní většinoví společníci souhlasili. Při odvolání takto zvoleného člena orgánu (tedy například i člena dozorčí rady) valnou hromadou musí s odvoláním vyjádřit souhlas většina těch společníků, kteří ho do funkce zvolili, nebo jejich právních nástupců, pokud důvodem odvolání není závažné porušení jeho povinností (§ 179 odst. 4 ZOK). Jinými slovy prostým zavedením kumulativního hlasování podmiňují společníci, nebo sama valná hromada přijetí vlastního usnesení o odvolání člena orgánu dalším kritériem souhlasu určité skupiny společníků.

⁸ Šuk in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 321 a rovněž Pokorná in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 960, 961 a Dvořák op. cit., s. 320.

⁹ Havel in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 340.

¹⁰ Podobně hovoří i Důvodová zpráva k zákonu o obchodních korporacích, s. 44.

2.1.3. Výběr osoby jednatele valnou hromadou

Jednatel může být fyzická, ale i právnická osoba. Jak vyplývá z § 154 občanského zákoníku,¹¹ je-li jednatelem právnická osoba, je povinna určit svého zmocněnce – fyzickou osobu, aby ji jako jednatele zastupovala. V opačném případě právnickou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu. Uvedené se ovšem netýká pouze osoby jednatele. Naopak z dikce ustanovení vyplývá, že se vztahuje obecně na členy volených orgánů právnických osob (pro naše účely společnosti s ručením omezeným)¹², a připouští tak, aby se nejen jednatelem, ale i členem dozorčí rady, nebo jiného fakultativně vytvořeného orgánu stala právnická osoba.

Jednatel, je-li fyzickou osobou, může být typicky zvolen z řad společníků, nebo je jím nezávislá třetí osoba. V případě právnické osoby zákonná úprava valnou hromadu nijak neomezuje a nekonkretizuje, jaká osoba se jednatelem stát může, přesněji řečeno žádnou skupinu *expressis verbis* nevyklučuje.¹³ Mohlo by se tak teoreticky stát, že se jednatelem stane spolek, veřejnoprávní právnická osoba, nebo zahraniční právnická osoba, pokud by podle příslušného právního řádu skutečně právnickou osobou byla.¹⁴

Ovšem stane-li se jednatelem pouze právnická osoba, nemá valná hromada prakticky možnost ovlivnit, kdo bude za společnost funkci jednatele fakticky vykonávat, jak dlouho, případně jej z funkce odvolat. Sama právnická osoba si buď zvolí zmocněnce, který ji zastoupí na základě smlouvy o zastoupení, byť by se jednalo o třetí osobu, stojící zcela vně zmocnitele (právnické osoby) i společnosti, nebo ji ze zákona zastoupí její vlastní statutární orgán. Jedná se tedy pouze o vztah mezi právnickou osobou a jejím zástupcem, do něhož nemůže valná hromada společnosti jakkoli zasahovat. Zmocněncem musí ze zákona být osoba fyzická, nic ale nebrání právnické osobě, aby si do svého statutárního orgánu zvolila opět osobu právnickou. Tento proces se může opakovat. Ve výsledku tak osobu, která společnost fakticky řídí, může určit někdo úplně jiný. Proto mám za to, že vhodnější by z tohoto hlediska byla úprava, která by účast právnických osob přinejmenším ve statutárním orgánu

¹¹ Zákon číslo 89/2012 Sb., ze dne 3. února 2012, občanský zákoník.

¹² Jinými slovy osoby, které jsou ve společnosti s ručením omezeným do funkce voleny, jmenovány, či jinak povolány (ve smyslu legislativní zkratky § 152 odst. 2 občanského zákoníku).

¹³ Obdobně Dědič J., Lasák J.: *Právnická osoba jako člen orgánu obchodní korporace - vybrané otázky (1. část)*. Obchodněprávní revue, 2013, roč. 4, č. 11-12. s. 305. ISSN 1803-6554. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 29. 5. 2016]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹⁴ Nelze zde zřejmě například uvažovat o tzv. *partnership*, které podle britské úpravy obchodních společností nemá právní osobnost.

společnosti neumožňovala. Taková je i úprava § 6 odst. 2 německého zákona o společnostech s ručením omezeným (GmbHG)¹⁵, podle nějž může být jednatelem („*ein Geschäftsführer*“) pouze plně svéprávná fyzická osoba („*eine natürliche, unbeschränkt geschäftsfähige Person*“).

Valná hromada je při výběru osoby konkrétního jednatele dále omezena požadavky na výkon funkce, jež musí každý z jednatelů splňovat. Jednatel, který je fyzickou osobou, a zástupce právnické osoby musí být dle ustanovení § 152 odst. 2 občanského zákoníku plně svéprávní. Fyzická a obdobně i právnická osoba pak musí splňovat další podmínky uvedené v § 46 a § 66 ZOK. Pokud valná hromada zvolí takového jednatele, který požadavky na výkon funkce nespĺňuje, hledí se na něj, jako by zvolen nebyl.

2.1.4. Účinnost usnesení valné hromady

Rozhodnutí valné hromady o volbě nebo odvolání jednatele se, pokud valná hromada nestanoví jinak, stává účinným vůči společnosti dnem jeho přijetí, neboť na něj lze vztáhnout obecné ustanovení § 45 odst. 4 ZOK. Valná hromada může ve svém usnesení explicitně stanovit, že nabývá účinnosti jiným dnem, než tím kdy bylo přijato. Může tak jinými slovy jeho účinnost odložit. Pokud to v usnesení výslovně neurčí, zůstává ale, podle usnesení Nejvyššího soudu, rozhodným okamžik přijetí.¹⁶ Dle mého názoru není důvodu se od dosavadní judikatury v této otázce odchylovat, a měla by být použitelná i po přijetí zákona o obchodních korporacích.

Pokud se jedná o jmenování jednatele přikládal obchodní zákoník¹⁷ usnesení valné hromady rovněž konstitutivní povahu, i když do novely provedené zákonem číslo 142/1996 Sb., ve znění účinném od 1. 7. 1996, byl konstitutivním až zápis do obchodního rejstříku. Ani po rekonstrukci není důvodu se od tohoto závěru odchylovat. Ostatně i komentářová literatura¹⁸ považuje zápis do veřejného rejstříku pouze za deklaratorní. Nejvyšší soud v souvislosti s odvoláním jednatele v již citovaném usnesení

¹⁵ SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO: Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG), das zuletzt durch Artikel 6 des Gesetzes vom 17. Juli 2015 (BGBl. I S. 1245) geändert worden ist. Im: Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 4123-1 [cit. 18. 9. 2015]. Dostupné z: <http://www.gesetze-im-internet.de/index.html>.

¹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 21. prosince 2010, sp. zn. 29 Cdo 2363/2010.

¹⁷ Zákon číslo 513/1991 Sb., ze dne 5. listopadu 1991, obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ Ke vzniku funkce jednatele se vyjadřuje rovněž Dědič, J., Lasák, J. in Havel, B., Štenglová, I., Dědič, J., Jindřich, M. a kolektiv: *Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2015. 394 s. ISBN 978-80-7400-285-4. s. 27.

judikoval, že jeho funkce zanikne právě dnem přijetí usnesení valné hromady, případně dnem pozdějším. Není tedy rozhodným okamžik, kdy je jednatel s odvoláním seznámen, neboť rozhodnutí má také konstitutivní účinky. Funkce jednatele tedy vzniká a zaniká dnem, kdy se rozhodnutí valné hromady stane účinným vůči společnosti, ať už se jedná o den přijetí usnesení, nebo den, který stanovila valná hromada. To ovšem nebrání již odvolanému jednatele, aby jednal jako statutární orgán jménem společnosti do doby, než se s odvoláním seznámí (nejdéle do provedení výmazu z obchodního rejstříku). Byl již sice z funkce fakticky odvolán, nicméně do doby, než se o svém odvolání dozví, nebo by se o něm dozvědět mohl, může funkci dále vykonávat.¹⁹ Taková situace může nastat v případě, kdy se jednatel jednání valné hromady nezúčastnil, i přes zákonnou povinnost být na něm přítomen (která nově vyplývá z § 184 odst. 4 ZOK), a to například proto, že nebyl svolavatelem a o jeho konání nebyl vůbec vyrozuměn.

2.1.5. Odvolání jednatele z funkce a jeho důvody

Zákon nevyžaduje, aby valná hromada uváděla ve svém usnesení důvody odvolání jednatele z funkce. Je rovněž nesporné, že není možné dospět k ujednání, které by zakládalo neodvolatelnost člena statutárního orgánu. Takovýmto ujednáním začleněným například ve společenské smlouvě, nebo ve smlouvě o výkonu funkce by valné hromadě byla odňata jedna z jejích výlučných a zákonem svěřených pravomocí, a sice odvolání jednatelů. Ustanovení § 190 odst. 2 písm. c) ZOK je podle mě v tomto směru možno považovat za kogentní. Úprava znemožňující valné hromadě odvolat jednatele by tedy proto ve smyslu ustanovení § 580 odst. 1 občanského zákoníku byla absolutně neplatná. Podobný přístup zaujal i Nejvyšší soud.²⁰

Pokud jde o neodvolatelnost z funkce, ať už absolutní, nebo vztaženou ke konkrétní osobě, či době, po kterou by ji nebylo možno odvolat, vztahuje se výše uvedené i na členy dozorčí rady, jejichž volba a odvolání je stanovena v témže kogentním ustanovení § 190 odst. 2 písm. c), a nebudu se jimi tedy již v příslušné kapitole zabývat.

Otázkou ale je, zda je možné, aby společnost (tedy její jednotliví společníci, potažmo právě valná hromada) ve společenské smlouvě, nebo smlouvě o výkonu funkce

¹⁹ Taktéž usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 2363/2010 a rovněž Lasák in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s.359, 360.

²⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 11. října 2000, sp. zn. 29 Cdo 968/2000.

taxativně vymezila okruh vlastních důvodů pro odvolání jednatele, či jednatelů z funkce. Přikláním se k tomu, že to v zásadě možné není, neboť stanovení předem daných důvodů, z jakých bude možné jednatele v budoucnosti odvolat je podle mě zásahem do pravomoci valné hromady, podobně jako je tomu u absolutního zákazu odvolání. Pravomoc valné hromady člena voleného orgánu odvolat, tím spíše, že není pochyb o tom, že odvolání je možné bez udání důvodu, by měla být závislá čistě na jejím uvážení a rozhodnutí v daném konkrétním případě bez podobného omezení *pro futuro*, byť by například změnu společenské smlouvy provedla sama valná hromada. Jednatel je valné hromadě podřízen a ta by jednoduše měla mít možnost ho v kterémkoliv okamžiku a z jakéhokoliv důvodu odvolat. Takové ujednání by bylo zřejmě pro rozpor se zákonem absolutně neplatné, dle ustanovení § 580 odst. 1 občanského zákoníku, jak uvádí i Dvořák.²¹ Určitým vodítkem by mohlo být dokonce i znění ustanovení § 16 alinea 2 původního zákona číslo 58/1906 Ř.z., o společnostech s omezeným ručením, jež explicitně uvádělo, že: „*Byli-li jednatele zřízení v společenské smlouvě, přípustnost odvolání může býti omezena na důležité příčiny.*“ Naproti tomu současný zákon takovou možnost výslovně nepřipouští a mimo to se v uvedeném ustanovení jednalo o možnost vztáženou pouze na specifickou skupinu jednatelů.

Pokud je jednatel odvolán ze své funkce, je valná hromada povinna do jednoho měsíce zvolit jednatele nového, ostatně jako u všech způsobů zániku jeho funkce.²² Postup v takovémto případě, stejně jako možné následky, v situaci, kdy jednatel zvolen nebude, je principiálně totožný s případem odstoupení jednatele z funkce a budu se mu tedy do větších podrobností věnovat níže.

²¹ Dvořák op. cit., s. 452. Pro doplnění uvádím, že rozhodujícím a směrodatným ukazatelem pro dospění k závěru, že dané právní jednání je absolutně neplatné, tedy není stíženo pouze relativní neplatností, je smysl a účel zákona. Pokud smysl zákona vyžaduje, aby právní jednání *ex tunc* nemělo žádné právní následky, je absolutně neplatné, jak mimo jiné vyplývá z Lavický a kolektiv op. cit., s. 2078 a násl.

²² Ty jsou prakticky vypočteny v ustanovení § 198 odst. 1 ZOK.

2.2. Dozorčí rada

2.2.1. Základní zásady volby a odvolání členů dozorčí rady

Obdobně jako volba a odvolání jednatele náleží i volba a odvolání členů dozorčí rady, byla-li ve společnosti zřízena, do výlučné působnosti valné hromady (§ 190 odst. 2 písm. c) ZOK).²³ Skutečnost, že se společnost rozhodla dozorčí radu zřídit (například právě na základě rozhodnutí valné hromady, pokud jí byla společenskou smlouvou výslovně svěřena pravomoc rozhodovat o jejích změnách) musí být uvedena ve společenské smlouvě. Teprve poté může valná hromada určovat a měnit její personální obsazení. Členem dozorčí rady se zásadně nemůže stát jednatel, nebo jiná osoba, pro kterou z obchodního rejstříku vyplývá právo jednat za společnost (§ 201 odst. 1, 3 ZOK). Obdobně jako je tomu u jednatelů, pokud se pro první dozorčí radu rozhodnou už zakladatelé, volí její členy oni a nikoli valná hromada. Jména členů pak musí být uvedena ve společenské smlouvě, jak stanoví ustanovení § 146 odst. 2 písm. b) ZOK. A přirozeně, valná hromada i zde rozhoduje nadpoloviční většinou hlasů přítomných společníků, není-li společenskou smlouvou stanoveno jinak. Princip je prakticky stejný, jako u volby a odvolání jednatelů.

Vznik a zánik funkce nastává, analogicky jako v případě jednatelů, dnem přijetí rozhodnutí, případně dnem pozdějším, protože i tato rozhodnutí mají konstitutivní charakter a zápis do obchodního rejstříku je pak pouze deklaratorní. Do doby, než je člen dozorčí rady s rozhodnutím seznámen (ve smyslu ustanovení § 570 občanského zákoníku, pokud se například běžně valné hromady neúčastní), může svou funkci dále vykonávat.²⁴

2.2.2. Povinné zřizování dozorčí rady

Společnost s ručením omezeným obecně není povinna dozorčí radu zřizovat, pokud ze zvláštního zákona nevyplývá něco jiného. Výjimka nastane v případě nástupnické společnosti vzniklé při přeshraniční fúzi se sídlem na území České republiky, která má formu společnosti s ručením omezeným. Dle ustanovení § 214 a

²³ Z § 190 odst. 2 písm. e) ZOK dále plyne, že valná hromada rovněž schvaluje udělení a odvolání prokury, pokud společenská smlouva nestanoví jinak. Společenská smlouva může podle mého názoru například upravit prokuru tak, že místo pouhého souhlasu, ji uděluje a odvolává samotná valná hromada. Pokud to neučiní, bude prokuru udělovat a odvolávat jednatel.

²⁴ Oba uvedené závěry analogicky dovozují z usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 2363/2010.

násl. zákona o přeměnách²⁵ mají zaměstnanci takové společnosti právo vlivu, které mimo jiné zahrnuje právo volit členy a být zastoupen v dozorčí radě. Zákon o přeměnách v tomto směru implementuje čl. 16 Desáté směrnice²⁶ a společnost je potom povinna dozorčí radu zřídit. Ustanovení § 215 odst. 2 zákona o přeměnách ukládá tuto povinnost v případě, kdy alespoň jedna ze zúčastněných společností měla 6 měsíců před zveřejněním projektu přeshraniční fúze průměrně přes 500 zaměstnanců a současně v ní zaměstnancům bylo právo vlivu přiznáno, nebo kdy alespoň v jedné ze společností měli zaměstnanci právo vlivu před zápisem přeshraniční fúze do obchodního rejstříku. V opačném případě bude rozhodné, zda společnost ve společenské smlouvě dozorčí radu zřídí, či nikoliv.

Další výjimkou upravenou ve zvláštním zákoně je povinnost zřídit dozorčí radu společností, která je obchodníkem s cennými papíry nebo organizátorem regulovaného trhu, jak to vyžaduje ustanovení § 6 odst. 1 písm. a), § 38 odst. 1 písm. a) zákona o podnikání na kapitálovém trhu,²⁷ neboť ten umožňuje, aby se takovými subjekty stala nejen akciová společnost, ale i společnost s ručením omezeným. V obou případech je, jak vyplývá z citovaných ustanovení, zřízení dozorčí rady nutnou podmínkou k udělení licence Českou národní bankou (a tedy podmínkou k vlastnímu zahájení činnosti).

²⁵ Zákon číslo 125/2008 Sb., ze dne 19. března 2008, o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů.

²⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/56/ES ze dne 26 října 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností.

²⁷ Zákon číslo 256/2004 Sb., ze dne 14. dubna 2004, o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.

2.3. Smlouva o výkonu funkce a plnění poskytovaná členovi (voleného) orgánu společnosti

Smlouva o výkonu funkce je *in concreto* upravena ustanoveními § 59 a § 60 ZOK. Úprava smlouvy o výkonu funkce se vztahuje na smluvní vztah mezi členem orgánu a společností.²⁸ Nejedná se proto pouze o úpravu vzájemných práv a povinností ve vztahu k jednatelem společnosti, ale spadá sem i poměr mezi společností a členy dozorčí rady, ať už je zřizována povinně, či dobrovolně, a případně členy jiných fakultativně zřizovaných orgánů. V dalším výkladu se tedy budu společně věnovat jak jednatelům, tak členům dozorčí rady.

Zásadně platí, že vztah člena orgánu a společnosti se řídí přiměřeně ustanoveními § 2430 až § 2444 občanského zákoníku obsahujícími úpravu příkazu, pokud jej smlouva o výkonu funkce, nebo zákon o obchodních korporacích neupravují jinak (§ 59 odst. 1 ZOK). Práva a povinnosti mezi členem orgánu a společností tak vznikají *ex lege* samotnou volbou jednatele, nebo člena dozorčí rady. Domnívám se proto, že uzavření smlouvy o výkonu funkce povinné není. Na druhé straně, pokud se pro ně strany rozhodnou, je úloha valné hromady nezastupitelná. Povinnost smlouvu uzavřít není podle mého názoru možné dovodit dokonce ani z díkce ustanovení § 59 odst. 2 ZOK. Teleologickým výkladem je naopak možné dospět k závěru, že smlouva o výkonu funkce sice musí být sjednána v písemné formě a podléhá povinnému schválení valnou hromadou, ovšem pouze pokud byla uzavřena.²⁹

V případě, že tedy k uzavření smlouvy nedojde, je nutné se řídit úpravou zákona o obchodních korporacích (zmiňované ustanovení § 59 odst. 2 až 5 ZOK) a přiměřeně také použít pravidla o příkazu. Pokud smlouva uzavřena byla, mají její ujednání upravující vzájemná práva a povinnosti členů orgánů a společnosti logicky přednost před subsidiárně použitelnými ustanoveními o příkazu, ovšem absolutní přednost budou

²⁸ Je-li členem orgánu právnická osoba, uzavírá společnost smlouvu o výkonu funkce vždy pouze s touto právnickou osobou a nikoli s jejím zástupcem. Úprava vzájemných práv a povinností zástupce a právnické osoby pak závisí na jejich dohodě. Takové uspořádání je logické, neboť volba konkrétní osoby zástupce je plně v kompetenci dané právnické osoby.

²⁹ Skutečnost, že uzavření smlouvy o výkonu funkce je zásadně nepovinné uvádí například i Štenglová in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 150.

mít vždy kogentní ustanovení zákona o obchodních korporacích a občanského zákoníku.³⁰

2.3.1. Forma smlouvy o výkonu funkce a její schválení

Z ustanovení § 59 odst. 2 ZOK vyplývá, že obecně v jakékoli kapitálové společnosti musí být smlouva o výkonu funkce nejen uzavřena v písemné formě, ale především schválena nejvyšším orgánem společnosti, tedy v našem případě valnou hromadou. Schválení podléhají přirozeně i všechny následné změny této smlouvy.³¹ Valná hromada schvaluje smlouvu usnesením, k jehož přijetí je třeba alespoň prostá většina hlasů přítomných společníků, neboť zákon zde nevyžaduje přijetí zvláštního rozhodnutí. Jako v předchozích případech může ovšem společenská smlouva podmínky přijetí upravit jinak (ve smyslu ustanovení § 170 ZOK).

Pokud valná hromada smlouvu o výkonu funkce, jež jí byla předložena, neschválí, dopadne na smlouvu jako na celek ustanovení § 48 ZOK. Důsledkem neudělení souhlasu pak bude neplatnost takové smlouvy. Zpravidla bude na smlouvu třeba hledět jako na relativně neplatnou. Nicméně každý jednotlivý případ bude vždy nutné posuzovat s ohledem k jeho konkrétním skutkovým okolnostem. Je tedy možné, že v konkrétním případě budou naplněny podmínky § 588 občanského zákoníku a půjde o neplatnost absolutní.

Důsledkem nedodržení písemné formy by v souladu s ustanovením § 582 odst. 1 věty první občanského zákoníku byla neplatnost smlouvy, pokud by strany vadu dodatečně neodstranily. Smlouva by zde pravděpodobně ve smyslu ustanovení § 586 občanského zákoníku byla rovněž relativně neplatnou.³²

Ze zákona zcela jasně nevyplývá, zda by valná hromada měla smlouvu schválit před jejím uzavřením nebo až poté. Vzhledem k absenci výslovné úpravy je tak zřejmě možné, aby valná hromada jednak vyslovila předběžný souhlas s návrhem smlouvy, kterou hodlá společnost se členem orgánu teprve uzavřít, případně schválila již

³⁰ K tomu shodně Lasák in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 493.

³¹ Schvalování smlouvy o výkonu funkce nejvyšším orgánem ale není omezeno pouze na kapitálové společnosti. Je rovněž povinné u družstev, kde je v působnosti členské schůze, jak vyplývá z ustanovení § 656 písm. e) ZOK. A ani ostatní obchodní korporace zákon nijak neomezuje v tom, aby si tuto povinnost pro smlouvy uzavírané se členy některého ze svých orgánů stanovili dobrovolně. Obdobně Štenglová in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 151.

³² K určení charakteru neplatnosti viz výše, podrobně se k němu vyjadřuje Lavický in Lavický a kolektiv op. cit., s. 2078 a násl., a k témuž závěru dospěl i Lasák in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 505.

uzavřenou smlouvu dodatečně. V takovém případě bude smlouva o výkonu funkce uzavřena s odkládací podmínkou a stane se účinnou až příslušným rozhodnutím valné hromady o jejím schválení.

Je zjevné, že má-li valná hromada informovaně rozhodnout o tom, zda smlouvu schválí, či nikoli, musí jí být nejprve umožněno, aby se s ní seznámila. Z tohoto pohledu může být sporné, do jaké míry má takové seznámení proběhnout. Mám za to, že ustanovení § 59 odst. 2 ZOK je možno vykládat tím způsobem, že valná hromada schvaluje pouze obsah této smlouvy. Soudím proto, že není nezbytné, aby došlo ke schválení konkrétního znění smlouvy tak, jak má být, či již byla uzavřena, ale postačí pokud rámcově schválí jen takovou její verzi, z níž bude jasně patrný obsah zamýšlené smlouvy.

Valná hromada přirozeně na svém zasedání může schválit jednotlivou smlouvu, či smlouvy uzavřené s konkrétními, adresně jmenovanými členy orgánů. Otázkou by ale mohlo být, zda je možné, aby byla odsouhlasena verze smlouvy společná pro všechny členy daného orgánu stávající a budoucí, tedy bez označení konkrétní osoby jednatele, či člena dozorčí rady. Po přijetí takovéto jednotné „šablony“ by pak při volbě nového člena orgánu už nebylo nutné současně schvalovat i jeho smlouvu o výkonu funkce. Vzhledem k tomu, že (jak už bylo uvedeno výše) je rozhodným zřejmě schválení obsahu smlouvy, je uvedený postup podle mého názoru možný. Jinými slovy zcela postačí, když bude z předložené smlouvy jasně patrné, jakým způsobem chce upravit vzájemná práva a povinnosti člena orgánu a společnosti.³³

2.3.2. Odměna za výkon funkce

Smlouva o výkonu funkce musí vždy obsahovat náležitosti týkající se odměny vymezené v ustanovení § 60 ZOK. Společně s ní tak logicky valná hromada schvaluje i odměňování člena orgánu, což pro něj zpravidla bude jedno z nejdůležitějších ustanovení celé smlouvy o výkonu funkce. Pokud však strany odměňování jako celek, nebo některou z jeho náležitostí ve smlouvě nesjednají vůbec, nebo je nesjednají v souladu se zákonem (zejména s ustanoveními § 59 odst. 2 a § 60 ZOK), nezpůsobuje to automaticky neplatnost smlouvy. Sankcí za nedodržení předepsaných náležitostí je

³³ Za možné to jednoznačně považuje i Lasák, tamtéž.

v souladu s ustanovením § 59 odst. 3 ZOK bezplatnost výkonu funkce.³⁴ Zákon ovšem uvádí i tři výjimky, při nichž toto neplatí. V případě, že:

- a) smlouva o výkonu funkce, nebo právě ujednání o odměně je neplatné z důvodu na straně společnosti (například ji za společnost uzavřel jednatel, jež není oprávněn jednat samostatně),
- b) smlouva jako taková nebyla uzavřena z důvodu jedné nebo více překážek na straně společnosti (typicky pokud společnost nemá funkční statutární orgán), a nebo
- c) valná hromada smlouvu neschválila, přestože měla, a to bez zbytečného odkladu po vzniku funkce člena daného orgánu;

odměna členovi orgánu náleží. Pokud se tedy například valná hromada odmítne schválením smlouvy na svém jednání bez zjevného důvodu zabývat, právo na odměnu přesto vzniká. Jedná se o odměnu obvyklou v době uzavření této smlouvy, nebo (nebyla-li smlouva uzavřena) v době vzniku funkce za činnost obdobnou činnosti, kterou orgán, nebo jeho člen vykonával (ve smyslu ustanovení § 59 odst. 4 ZOK).³⁵

Ve vztahu k odměňování pak platí, že právo na poskytnutí odměny v obvyklé výši zde pro člena orgánu plyne přímo ze zákona. To s sebou pro společnost nese i jeden podstatný rozdíl. Jak dovedil ve své judikatuře (přiměřeně použitelné i podle nové právní úpravy) Nejvyšší soud³⁶, schválení odměny, ani její výše v tomto případě valné hromadě nepřísluší. Vyžadovat schválení poskytovaného plnění by zde totiž ani nedávalo smysl. Mohlo by tak docházet k absurdním situacím, kdy by se valná hromada nečinností, nebo prostým neschválením odměny snažila relevantní zákonná ustanovení obcházet a nepřiznat odměnu, na niž členovi orgánu vznikl už dříve nárok ze zákona.

Pro úplnost je třeba dodat, že strany si mohou sjednat bezplatný výkon funkce i dobrovolně, přímo v rámci smlouvy o výkonu funkce. Výslovná dohoda ale ve světle výše uvedeného není vždy nezbytná. Stejného výsledku je nově možné dosáhnout třeba i tím, že smlouva bude v otázce odměňování prostě mlčet.

³⁴ Zákon o obchodních korporacích na rozdíl od dosavadní právní úpravy zakotvuje nevyvratitelnou domněnku bezplatnosti výkonu funkce. Důvodová zpráva na s. 25 uvádí, že účelem je snaha přinutit strany k předchozímu a přesnému sjednání odměny a posílit tzv. reward strategy.

³⁵ Rozdíl v dikci ustanovení § 2438 občanského zákoníku oproti úpravě v zákoně o obchodních korporacích pak spočívá pouze v tom, že v režimu ustanovení § 59 odst. 4 ZOK je nutné zvolit okamžik rozhodný pro určení výše obvyklé odměny (a to uzavření smlouvy o výkonu funkce, nebo vznik samotné funkce) podle toho, zda smlouva uzavřena byla.

³⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 31. ledna 2007, sp. zn. 29 Odo 994/2005.

Sporné může být, zda odměna za výkon funkce členovi orgánu náleží, pokud smlouva nebyla sjednána vůbec, a to nikoli pro překážky na straně společnosti. Nebyla-li smlouva sjednána z důvodu na straně společnosti, je totiž výkon funkce, jak už bylo uvedeno výše, zásadně úplatný. Členovi orgánu pak náleží odměna obvyklá, a to v době vzniku jeho funkce. Ke sjednání smlouvy o výkonu funkce však dojít nemusí, aniž by pro to existovaly překážky na straně společnosti, typicky pokud ani jedna ze stran smlouvu prostě uzavřít nechce. V tomto případě bude zřejmě třeba zohlednit nové pojetí bezplatnosti výkonu funkce. Dochází tak ke změně oproti dosavadní úpravě § 66 odst. 2 obchodního zákoníku, jež odkazoval na přiměřené použití mandátní smlouvy, a zakládal nárok člena orgánu na odměnu obvyklou.³⁷ Vycházíme-li naproti tomu z dikce § 59 odst. 3 ZOK je možné dospět k závěru, že není-li sjednána smlouva o výkonu funkce a v důsledku toho ani odměňování člena orgánu, je výkon funkce bezplatný.³⁸

Právo na odměnu za výkon funkce člena orgánu společnosti může kromě smlouvy o výkonu funkce a zákona plynout také z vnitřního předpisu schváleného valnou hromadou. Dle ustanovení § 61 odst. 1 ZOK musí totiž vnitřní předpis, jímž je odměna přiznána, schválit ten orgán, do jehož působnosti náleží schvalování smlouvy o výkonu funkce. V opačném případě by mohla valná hromada logicky zcela ztratit kontrolu nad odměňováním členů orgánů. Stačilo by, aby statutární orgán přijal předpis, jímž by nad rámec smlouvy o výkonu funkce navýšil odměny jednatelů, nebo třeba členů dozorčí rady.

Dovozuji, že zcela analogicky jako je tomu v případě neschválení smlouvy o výkonu funkce, je bez souhlasu valné hromady právní jednání, jímž byl takový vnitřní předpis přijat, relativně neplatné (ve smyslu ustanovení § 48 ZOK). Z dikce ustanovení je zcela evidentní, že se vztahuje pouze na ty případy, v nichž zákon vyžaduje schválení určitého právního jednání nejvyšším orgánem společnosti. Je pravdou, že ustanovení § 61 odst. 1 ZOK o souhlasu nejvyššího orgánu explicitně nehovoří. Nicméně všechny případy, v nichž je ze zákona orgánem povinným ke schválení smlouvy o výkonu

³⁷ V tomto směru nejsou použitelné ani závěry ve zmiňovaném rozsudku Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Odo 994/2005.

³⁸ Shodně Lasák in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 507. Opačný názor uvedla Štenglová in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 152. Podle znění komentáře je v této situaci nutné přihlídnout i k subsidiárně použitelné úpravě příkazu. Konkrétně ustanovení § 2438 občanského zákoníku pak zakládá právo člena orgánu na odměnu obvyklou v době vzniku funkce za činnost obdobnou činnosti, kterou pro společnost vykonával.

funkce nejvyšší orgán obchodní korporace³⁹ (pro společnost s ručením omezeným takový požadavek vyplývá z ustanovení § 59 odst. 2 ZOK), je podle mého názoru možné pod ustanovení § 48 ZOK podřadit.

Není vyloučeno, aby některá ze složek odměny byla co do výše, nebo způsobu určení vymezena pouze ve vnitřním předpisu. Společnost se tak může například rozhodnout, že v rámci smlouvy o výkonu funkce určí pouze výši té složky odměny, která je pro člena orgánu stanovena pevnou částkou, společně s odkazem na příslušný vnitřní předpis. Ten pak podrobně vymezí způsob výpočtu složky pohyblivé, jejíž výše může být například vázána na hospodářský výsledek společnosti, nebo dosažení určitého cíle.⁴⁰

2.3.3. Jiná plnění ve prospěch člena orgánu

Veškerá další plnění, na něž jednatelem nebo členem dozorčí rady neplyne nárok ze smlouvy o výkonu funkce, ze zákona, nebo z vnitřního předpisu schváleného valnou hromadou, může společnost zásadně poskytnout pouze se souhlasem valné hromady a vyjádřením dozorčí rady, byla-li ve společnosti zřízena (jak vyžaduje ustanovení § 61 odst. 1 ZOK). Typicky se bude jednat o nenárokové složky odměny, nebo plnění poskytované při ukončení funkce, neboli „zlaté padáky“. Obecně vzato se může jednat prakticky o jakékoli plnění poskytované v souvislosti s výkonem funkce (peněžitě, či nepeněžitě), neboť zákon v tomto směru žádná zvláštní kritéria nestanoví.⁴¹

Otázkou je, zda mohou být tímto způsobem přiznány i složky odměny, jež ve smlouvě o výkonu funkce upraveny nejsou, ačkoli by dle § 60 ZOK její součástí být měly. Přísně jazykovým výkladem ustanovení § 59 odst. 3 ZOK by bylo možné dospět k závěru, že není-li plnění, jež má charakter odměny za výkon funkce, sjednáno přímo v rámci smlouvy o výkonu funkce, členovi orgánu na něj právní nárok nevznikne

³⁹ V akciové společnosti schvaluje dozorčí rada smlouvy o výkonu funkce jednotlivých členů představenstva v případě, že jí bylo stanovami ve smyslu § 438 ZOK svěřeno i právo jejich volby. Obdobně v monistickém systému řízení správní rada jmenuje statutárního ředitele, a rovněž dle § 463 ZOK schvaluje i jeho smlouvu o výkonu funkce. V ostatních případech je příslušným orgánem valná hromada akciové společnosti. V družstvu je to pak členská schůze.

⁴⁰ Základ této úvahy obsažen v Štenglová in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 154.

⁴¹ Z dikce ustanovení § 61 odst. 2 ZOK lze dovodit, že se vztahuje pouze na ta plnění, jež společnost členovi orgánu poskytuje v souvislosti s výkonem funkce. Ostatní plnění, jež s výkonem funkce nesouvisí (jako je například plnění poskytované na základě uzavřené kupní smlouvy), povinnému schválení valnou hromadou nepodléhají. K obdobnému závěru ostatně ve vztahu k původnímu § 66 odst. 3 obchodního zákoníku dospěla i judikatura: rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 28. dubna 2010, sp. zn. 29 Cdo 2049/2009 a rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 16. června 2010, sp. zn. 29 Cdo 2126/2009.

(výkon funkce se bez dalšího stává bezplatným). Takový výklad ale zřejmě přijmout nelze. Výše uvedené podle mého názoru naopak možnost odměnu v režimu ustanovení § 61 ZOK poskytnout nevylučuje.⁴² Smyslem a účelem zákonné úpravy je zajistit kontrolu nejvyššího orgánu nad úpravou odměňování ve společnosti. S výjimkou případů, kdy právo na odměnu plyne přímo ze zákona, bude valná hromada vždy tím, kdo bude mít v otázce odměňování konečné slovo, bez ohledu na to zda je plnění členovi orgánu přiznáno na základě smlouvy o výkonu funkce, vnitřního předpisu, nebo postupem podle § 61 odst. 1 ZOK.

Nejčastějším zřejmě bude postup, při němž nejprve v dané věci zaujme dozorčí rada stanovisko, jímž se pak nejvyšší orgán při svém rozhodování bude řídit. Valná hromada ovšem stanoviskem dozorčí rady vázána není. Zákon *expressis verbis* nestanoví ani povinnost ke stanovisku dozorčí rady jakkoli přihlídnout. Může tedy zjevně nastat i situace, kdy se valná hromada přes nesouhlas dozorčí rady rozhodne plnění poskytnout.

Plnění, na něž členovi orgánu plyne právo ze smlouvy o výkonu funkce, zákona, vnitřního předpisu, nebo usnesení valné hromady, není společnost ve smyslu ustanovení § 61 odst. 2 ZOK povinna poskytnout, pokud se člen orgánu výkonem funkce zřejmě (nikoliv jen nepatrně)⁴³ podílel na dosažení nepříznivého hospodářského výsledku společnosti. Z dikce ustanovení vyplývá, že člen orgánu musí k takovému výsledku nezanedbatelným způsobem skutečně přispět. A priori tak lze vyloučit ty případy, kdy je nepříznivý hospodářský výsledek způsoben okolnostmi, které dotýčný člen orgánu nemohl ovlivnit, nebo je rozumně předvídat a přijmout tak opatření, jimiž by nepříznivým následkům předešel, nebo je alespoň zmírnil.⁴⁴

Nastanou-li zákonem předvídané okolnosti, není společnost vzhledem ke kategorickému znění § 61 odst. 2 ZOK bez dalšího oprávněna plnění poskytnout. Jakékoli plnění, jež v rozporu s tímto zákonným zákazem vyplatí, bude (ve smyslu ustanovení § 2991 občanského zákoníku) bezdůvodným obohacením na straně příslušného člena orgánu.

⁴² Obdobně Lasák in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 506.

⁴³ Štenglová in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 155.

⁴⁴ K nepříznivému hospodářskému výsledku blíže viz Lasák in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 540. Vždy je nutné vycházet z celkové ekonomické situace společnosti a každý případ posuzovat vzhledem ke konkrétním skutkovým okolnostem.

Valná hromada může ovšem rozhodnout, že členovi orgánu, přestože zřejmě přispěl k dosažení nepříznivého hospodářského výsledku společnosti, plnění poskytne (ať už se jedná o odměnu, či jiné plnění v plné výši, nebo pouze její část⁴⁵). Takový postup může být prakticky využitelný například v případě, je-li bez ohledu na nepřilíš uspokojivý výsledek hospodaření zřejmě vhodné úsilí člena orgánu nějak ocenit. Typicky je-li nepříznivý výsledek součástí dlouhodobější a pro společnost naopak výhodné strategie. Dalším případem smysluplného využití tohoto ustanovení může být situace, kdy se valná hromada rozhodne motivovat člena orgánu, který je podle jejího názoru schopný a prospěšný a jehož setrvání ve funkci je v nejlepším zájmu společnosti, a to i přes aktuálně nepříznivý stav hospodaření, tím spíše, že by jinak hrozilo, že z výkonu funkce odstoupí.

⁴⁵ Tuto možnost jednoznačně připouští i Důvodová zpráva k zákonu o obchodních korporacích na s. 25.

2.4. Obchodní vedení společnosti

2.4.1. Úvodní výklady

Obchodní vedení je vedle jednatelského oprávnění jednou z hlavních úloh jednatele, popřípadě jednatelů společnosti. Má-li společnost pouze jednoho jednatele, je z hlediska obchodního vedení situace přirozeně daleko jednodušší. Jednatel je sám statutárním orgánem a rozhoduje proto ve všech otázkách týkajících se obchodního vedení. Je-li ve společnosti jednatelů více, mohou prakticky nastat dvě možnosti.

Rozhodnou-li o tom společníci, případně valná hromada ve společenské smlouvě, tvoří jednatelé jeden kolektivní statutární orgán (ve smyslu ustanovení § 44 odst. 5, § 194 odst. 2 ZOK⁴⁶). Za subsidiárního užití § 156 občanského zákoníku pak vždy rozhodují ve sboru.⁴⁷ To znamená, že usnesení je obecně, a tedy i ve věcech obchodního vedení přijato většinou hlasů přítomných členů orgánu, jak vyplývá z § 194 odst. 2 ve spojení s § 440 ZOK. Společenská smlouva ale může podmínky jeho schválení upravit jinak. To je praktické zejména v případě, kdy valná hromada takto oddělí určitý okruh, či okruhy rozhodnutí v nejzávažnějších, nebo pro společnost z určitých důvodů zvláště významných otázkách týkajících se obchodního vedení a jejich přijetí pak například podmíní jednomyslným souhlasem všech jednatelů.⁴⁸

Neurčí-li společenská smlouva výslovně, že jednatelé tvoří kolektivní orgán, je každý jednatel statutárním orgánem. Společnost tedy bude mít určitý počet jednatelů a přesně stejný počet individuálních statutárních orgánů. Potom je k rozhodnutí o obchodním vedení nutné dosáhnout souhlasu většiny z nich, není-li opět společenskou smlouvou stanoveno jinak (§ 195 odst. 1 věta druhá ZOK). Na rozdíl od rozhodování kolektivního orgánu se zde jedná o souhlas prosté většiny všech jednatelů, nikoli pouze přítomných.

⁴⁶ Smysl obou ustanovení je velice podobný. Přesto je vzhledem k systematické a smyslu zákona toto zdánlivé zdvojení podle mého názoru relativně opodstatněné. Ustanovení § 44 ZOK má totiž svůj význam pro jeho přehlednost. Nicméně *de lege ferenda* by jistě bylo možné § 44 odst. 5 ZOK vypustit a případně do ustanovení § 194 ZOK doplnit druhou z možností, tedy že každý jednatel může být statutárním orgánem, byť to *a contrario* vyplývá i ze současného znění.

⁴⁷ Je možné působnost jednotlivých členů horizontálně delegovat podle oborů. Potom činí rozhodnutí ten jednatel, jemuž je působnost ve věcech obchodního vedení (nebo jeho části) svěřena.

⁴⁸ O podobné úpravě ve společenské smlouvě hovoří například Štenglová in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 700.

2.4.2. Udílení pokynů ve věcech obchodního vedení

Obecně platí, že nikdo nemůže jednatelem ve smyslu ustanovení § 195 odst. 2 ZOK udílet pokyny ohledně obchodního vedení a zasahovat tak do něj. To platí i ve vztahu k nejvyššímu orgánu. Valná hromada sama volí a tím určuje konkrétní osoby jednatele a vždy má i možnost jednatele z funkce odvolat, a to, jak už bylo řečeno, i bez udání důvodu. Je proto přirozené, že pro efektivní a smysluplné vykonávání obchodního vedení je nezbytné jednatelem zaručit i určitou míru nezávislosti. Jednatel je v tomto směru „omezen“ pouze povinností vykonávat obchodní vedení s péčí řádného hospodáře (jež pro něj vyplývá z ustanovení § 51 odst. 2 ZOK) a odpovědností při jejím porušení.⁴⁹ Tím není vyloučeno, aby valná hromada udělila jednatelem pokyn týkající se obchodního vedení za podmínek § 51 odst. 2 ZOK.⁵⁰

Sporné je, zda si ve světle výše uvedené zásady nezasahování do obchodního vedení může valná hromada pravomoc jednatele rozhodovat ve věcech obchodního vedení na sebe atrahovat, jinými slovy zda může rozhodovat sama. Dikce ustanovení § 190 odst. 3 ZOK umožňuje valné hromadě, aby rozhodovala o záležitostech spadajících do působnosti jiného orgánu společnosti i v případě, že jí nejsou svěřeny ani zákonem, jiným právním předpisem, nebo společenskou smlouvou (nelze je tedy podřadit ani pod zbytkovou kategorii § 190 odst. 2 písm. o) ZOK). Obecně pak valná hromada přijme usnesení, jímž si danou záležitost vyhradí ke svému rozhodování. Domnívám se ale, že § 195 odst. 2 je ve vztahu k § 190 odst. 3 speciální úpravou a valná hromada si tímto způsobem rozhodování o obchodním vedení atrahovat nemůže.⁵¹ Pokud bychom připustili možnost atrakce libovolné složky obchodního vedení, došlo by tím totiž ke zcela nepřiměřenému zásahu do jednoho ze základních jednatelemských oprávnění.

Zákon ovšem *expressis verbis* předvídá i situace, v nichž bude přímé rozhodnutí valné hromady ve věci obchodního vedení naopak vyžadováno. Valná hromada může po předchozí výzvě jednatele udílet pokyn týkající se obchodního vedení (§ 51 odst. 2 ZOK), nebo například zakázat uzavření konkrétních smluv při střetu zájmů (podle § 55, § 56 ZOK). Nesvěří-li ovšem zákon valné hromadě takovou možnost výslovně, bude podle mě nutné považovat jakékoli rozhodnutí o otázkách obchodního vedení (ve

⁴⁹ Obdobně Štenglová in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 384.

⁵⁰ Zákon zde sice *in concreto* odkazuje na odstavec první, nikoli druhý, ale z textace daného ustanovení je zjevné, že se jedná o pouze o chybu.

⁵¹ K témuž závěru dospěl i Šuk in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 366 a Pokorná in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 1010.

smyslu § 45 odst. 1 ZOK ve spojení s § 245 větou druhou občanského zákoníku) za nicotné.

V německé právní úpravě není jednatelem GmbH zákonem výlučně svěřena pravomoc ve všech záležitostech týkajících se běžného interního řízení společnosti (obchodního vedení).⁵² Německá GmbH je svou povahou daleko více založena na úzkém provázání statutárního a nejvyššího orgánu a oddělení jejich pravomocí proto není natolik striktní jako v případě české společnosti s ručením omezeným, jak lze dovodit například z ustanovení § 45 odst. 2, § 46 a § 47 odst. 1 GmbHG. Valná hromada může řídit jednatele prakticky ve všech záležitostech, jež do výkonu jeho funkce náleží. Může tak činit přijetím *ad hoc* pokynů týkajících se obchodního vedení, nebo svým usnesením, či změnou společenské smlouvy upravit podmínky výkonu jeho funkce generelně. Přijetí jakéhokoli rozhodnutí rovněž může podmínit svým předchozím souhlasem. Rozsah jeho pravomocí tak tímto způsobem může zúžit, nebo naopak rozšířit (svěří-li jednatelem například některou z vlastních pravomocí).⁵³ Z toho zcela zjevně vyplývá, že postavení jednatele a valné hromady je v tomto ohledu v německém pojetí velmi odlišné od české právní úpravy. Podle mého názoru je německá úprava vhodnější pro menší společnosti, protože umožňuje operativní rozhodování jednatelem i valné hromady, která zde daleko spíše disponuje potřebnými znalostmi ohledně běžného chodu a řízení společnosti, a jejich úzkou spoluprací. To platí tím spíše, že někteří, nebo dokonce všichni společníci jsou sami často také jednatelem společnosti. Naproti tomu česká úprava dává jednatelem potřebnou míru volnosti (s níž je spojena i míra jejich odpovědnosti) a valnou hromadu příliš nezapojuje. Projevem smíšené povahy společnosti s ručením omezeným (tedy prvkem, který svým charakterem připomíná spíše společnost osobní) je pouze možnost udílet vyžádané pokyny týkající se obchodního vedení. Je tak vhodná pro větší společnosti, jejichž vnitřní řízení může být podstatně složitější.

Jak už bylo naznačeno může nově dle ustanovení § 51 odst. 2 ZOK člen statutárního orgánu společnosti požádat její valnou hromadu o udělení pokynu ve věci obchodního vedení. Podstatná je zde tedy v první řadě iniciativa ze strany jednatele.

⁵² Srovnej § 35 odst. 1 GmbHG.

⁵³ Podobně v tomto smyslu hovoří například Schulz, M., Wasmeier, O: *The Law of Business Organizations. A Concise Overview of German Corporate Law*. 1. vydání. Berlin Heidelberg: Springer-Verlag, 2012. ISBN 978-3-642-17792-7. s. 92 a násl.

Pokud by valná hromada rozhodovala bez předchozí žádosti, bylo by její rozhodnutí opět nicotným.

Člen statutárního orgánu je ovšem i při podání žádosti o udělení pokynu vázán povinností jednat při výkonu své funkce s péčí řádného hospodáře. Ta se projevuje při rozhodování jednatele o tom, zda žádost o udělení pokynu valné hromadě předloží, či nikoliv, i při formulaci vlastní žádosti. Valná hromada nemůže jednatelem sama radit, jakým způsobem má postupovat. Zcela jasně nestačí, obsahuje-li žádost o udělení pokynu týkajícího se obchodního vedení pouze obecný problém, s tím, že jeho konkrétní řešení je ponecháno na valné hromadě. Žádost o udělení pokynu lze uplatnit spíše v případě, kdy má valná hromada rozhodnout o dvou, nebo více srovnatelných variantách, tedy rozhodnout o tom, které z více konkrétních možností vymezených v žádosti má jednatel dát přednost. Podstatou žádosti o udělení pokynu může být i otázka, zda by měl jednatel jednat určitým způsobem, nebo ne. Valná hromada pak může vydat příslušný pokyn, ve kterém odpoví buď ano, nebo ne. Samotná žádost pak vždy musí být formulována dostatečně konkrétně a obsahovat veškeré potřebné informace pro její posouzení. Jednatel musí být rovněž schopen informovat valnou hromadu (jednotlivé společníky) na jejím jednání o všech skutečnostech, které se žádostí a konkrétním případem souvisí a odpovědět na otázky společníků.⁵⁴ Udělený pokyn ve věci obchodního vedení musí provést opět s péčí řádného hospodáře.

Aby valná hromada mohla o žádosti rozhodnout, musí být nejprve za tímto účelem svolána. Méně nákladným způsobem je samozřejmě zařazení návrhu na pořad již plánovaného jednání valné hromady, ale žádost o udělení pokynu může bezpochyby být i důvodem pro její svolání. I při svolání valné hromady musí však člen statutárního orgánu postupovat s péčí řádného hospodáře a porovnávat například náklady na její svolání a naléhavost udělení pokynu. Budeme-li vycházet z doslovného znění § 51 odst. 2 ZOK, můžeme dojít k závěru, že právo podat žádost o pokyn a svolat valnou hromadu má každý člen statutárního orgánu, jinými slovy každý jednatel, ať už je jediným jednatelem ve společnosti, nebo jedním z více. Přikláním se ovšem k názoru, že i takovéto rozhodnutí musí být ve smyslu ustanovení § 156 odst. 1 občanského zákoníku přijato v rámci kolektivního statutárního orgánu, je-li ve společnosti zřízen.⁵⁵

⁵⁴ Podobně například Lasák in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 428.

⁵⁵ Lasák tamtéž.

Každý pokyn musí být formulován dostatečně určitě a srozumitelně. Otázkou je, zda může valná hromada některý z návrhů pozměnit, nebo doporučit zcela jiný postup. Vzhledem k výše uvedenému jsem toho názoru, že k překročení jednatelského návrhu sice dojít může, ovšem jednatel zásadně nebude takovým pokynem vázán. Rozhodně ne v tom smyslu, že by byl povinen se pokynem řídit. Je na jeho uvážení, zda návrh v souladu s péčí řádného hospodáře přijme za svůj, či nikoli.⁵⁶

Udělila-li valná hromada jednateli pokyn, jež je skutečně odpovědí na jím položenou otázku, mám za to, že jednatel je pokynem vázán. Bude-li se jím jednatel řídit, není v tomto směru odpovědný za případnou újmu, která jeho provedením společnosti vznikne. Na druhé straně ani vyžádáním pokynu valné hromady se jednatel nemůže zprostit povinnosti jednat při výkonu funkce s péčí řádného hospodáře. Pokud by jednání v souladu s jinak zjevně bezvadným pokynem valné hromady znamenalo pro jednatele nevyhnutelně i porušení péče řádného hospodáře, nelze po něm v duchu ustanovení § 51 odst. 2 ZOK rozumně požadovat, aby se pokynem řídil, neboť by byl plně odpovědný za újmu, kterou by tímto způsobem společnosti způsobil.⁵⁷ V takovém případě je oprávněn se od uděleného pokynu odchýlit.

Neodpoví-li valná hromada na tu otázku, jež jí byla kladena, nebo je její odpověď zjevně nesmyslná, soudím, že nic nebrání jednateli, aby žádost předložil znovu v původní, či pozměněné verzi. Neučiní-li tak, může v dané věci rozhodnout sám. Jednatel se z povahy věci zásadně nesmí řídit ani pokynem valné hromady, jež je v rozporu se zákonem, dobrými mravy, nebo společenskou smlouvou.⁵⁸ A co je nejdůležitější, je i v těchto případech stále v plném rozsahu povinen hradit újmu, která by společnosti jeho rozhodnutím, jež by bylo přijato v rozporu s povinností péče řádného hospodáře, vznikla.

⁵⁶ Josková, L., Šafránek, J., Čouková, P., Pravda, P., Pravdová, M.: *Nová společnost s ručením omezeným. Právo – účetnictví - daně*. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2014. 208 s. ISBN 978-80-247-4445-2. s. 161.

⁵⁷ Dvořák op. cit., s. 465.

⁵⁸ Obdobně v tomto směru hovoří i Štenglová a Havel in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 138.

2.5. Smlouva o vypořádání újmy

Jestliže volený orgán, nebo jeho člen poruší povinnost jednat při výkonu své funkce s péčí řádného hospodáře, je povinen nahradit společnosti újmu, která jí takovýmto jednáním vznikla. Společnost může s tím, kdo jí újmu způsobil, uzavřít smlouvu o vypořádání újmy. Tuto možnost zákon nově připouští v ustanovení § 53 odst. 3 a 4 ZOK. Osobou, s níž, jak vyplývá z ustanovení § 159 odst. 1 občanského zákoníku, může společnost smlouvu uzavřít, tak může být opět shodně jednatel i člen dozorčí rady. Ustanovení § 53 odst. 3 ZOK se však neomezuje pouze na členy volených orgánů. Uvedená pravidla lze dále použít i na prokuristu (§ 53 odst. 3 ve spojení s § 58 odst. 1 ZOK), pro nějž povinnost jednat s péčí řádného hospodáře vyplývá z § 454 občanského zákoníku. K uzavření smlouvy ovšem nemůže dojít dříve, než újma společnosti skutečně vznikne, jinak je ve smyslu ustanovení § 53 odst. 2 ZOK smlouvou zdánlivou.

Nezbytnou podmínkou účinnosti smlouvy o vypořádání újmy je dle ustanovení § 53 odst. 3 ZOK její schválení valnou hromadou. K přijetí takového usnesení je vyžadován souhlas kvalifikované (dvoutřetinové) většiny hlasů všech (tedy ne jen přítomných) společníků. Zákon zde zřejmě tuto povinnost stanoví z důvodu vyšší závažnosti přijímaného rozhodnutí (pro společnost i společníky) a také za účelem ochrany minoritních společníků před jeho možnými důsledky. Z toho důvodu může společenská smlouva s ohledem na ustanovení § 170 ZOK stanovit většinu nutnou pro dosažení souhlasu vyšší, ovšem podle mého názoru není možné, aby kvorum snížila.⁵⁹ Takový postup by totiž zcela jasně odporoval výše uvedenému smyslu zákonné úpravy. Valná hromada může souhlas se smlouvou udělit poté, co k jejímu uzavření dojde, ale může jej přirozeně vyslovit i s návrhem této smlouvy ještě před jejím uzavřením.

Bez požadovaného souhlasu valné hromady je smlouva o vypořádání újmy (byť by byla platně uzavřena) neúčinná. Je sice pravdou, že tutéž problematiku, a sice absenci souhlasu nejvyššího orgánu vyžadovaného zákonem, upravuje v obecné rovině § 48 ZOK. Ustanovení § 53 odst. 3 ZOK se nicméně nevztahuje na jakékoli právní jednání, ale *in concreto* pouze na smlouvu o vypořádání újmy. Z toho zcela jasně vyplývá, že ustanovení je svou povahou speciální k úpravě § 48 ZOK. Je-li usnesení o schválení smlouvy o vypořádání újmy prohlášeno soudem za neplatné, uplatní se ovšem, jak stanoví § 53 odst. 4 ZOK, fikce neplatnosti smlouvy.

⁵⁹ Obdobně Lasák in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 453.

Prostým jazykovým výkladem ustanovení § 53 odst. 3 ZOK není možné jednoznačně dospět k závěru, zda může být obsahem smlouvy o vypořádání újmy pouze úprava podmínek, za nichž je člen orgánu povinen újmu vzniklou společnosti uhradit, nebo je přípustné, aby smlouva upravila i samotný nárok na náhradu újmy (v tomto případě se jedná o tzv. absolutorium). Vystává tak otázka, zda může valná hromada schválit takovou smlouvu, na základě níž by došlo k omezení práva na náhradu újmy, nebo již by se společnost svého práva úplně vzdala, respektive zda jí udělený souhlas vyvolá účinky předvídané v § 53 odst. 3 ZOK. Neobjasní-li zákonodárce *de lege ferenda* smysl tohoto ustanovení případnou novelou, bude třeba vyčkat, k jakým závěrům dospěje v tomto směru judikatura. Vzhledem k tomu, že je-li usnesení o schválení smlouvy o vypořádání újmy prohlášeno za neplatné, je ze zákona smlouva neplatnou, soudím, že na základě dohody obsažené ve smlouvě nemusí dojít k náhradě vzniklé újmy v její plné výši. To, zda v jejím rámci upraví pouze podmínky, nebo i rozsah vypořádání újmy závisí na volném uvážení valné hromady. Sporné však je, zda se tímto způsobem může společnost svého práva i zcela vzdát. Přikláním se spíše k závěru, že to možné je.⁶⁰ Podle mého názoru by byl výklad, který by vzdání se práva na náhradu újmy touto cestou neumožňoval, ve vztahu ke smluvním stranám příliš formalistický a omezující. Ostatně pod pojem vypořádání lze zřejmě zahrnout i samotné vzdání se nároku.⁶¹ Valná hromada je tak oprávněna schválit i takovou smlouvu, v níž společnost sjednává se členem voleného orgánu narovnání, snížení výše náhrady újmy, nebo se náhrady úplně vzdává. Důvodem pro odsouhlasení podobné smlouvy může pro valnou hromadu, stejně jako při postupu podle ustanovení § 61 odst. 3 ZOK, být skutečnost, že povinným k náhradě újmy je jednatel, jehož výkon funkce je jinak pro

⁶⁰ Shodně Lasák in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 449. S tím, že na základě smlouvy o vypořádání újmy může dojít i k částečné náhradě vzniklé újmy souhlasí i Štenglová, Havel in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 142. Odmítají ovšem, že by se smlouvou bylo možno náhrady újmy plně vzdát.

⁶¹ Podrobně ke vzdání se práva na náhradu újmy například Pihera, V.: *Tvrdé jádro a měkká slupka. Úvaha o odpovědnosti managementu kapitálových společností*. Obchodněprávní revue, 2012, roč. 3, č. 5. s. 142. ISSN 1803-6554, Pihera, V.: *Znovu k absolutoriu*. Obchodněprávní revue, 2013, roč. 4, č. 3. s. 75. ISSN 1803-6554, nebo Hámorská, A.: *Povinnost členů orgánů obchodních korporací jednat s péčí řádného hospodáře po rekodifikaci*. Obchodněprávní revue, 2012, roč. 3, č. 9. s. 250. ISSN 1803-6554. Opačný názor Havel, B.: *O kogentnosti, vypořádání újmy a ručení vlivné osoby ve světle nového soukromého práva*. Obchodněprávní revue, 2013, roč. 4, č. 1. s. 13. ISSN 1803-6554, a Havel, B.: *A ještě k tzv. absolutoriu a také k přenosu obchodního vedení na správní radu*. Obchodněprávní revue, 2013, roč. 4, č. 6. s. 171. ISSN 1803-6554. Vše in: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 4. 5. 2016]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

společnost velice přínosný, případně odborník v dané záležitosti, a pro nejvyšší orgán je tak spíše podstatné to, aby ve funkci setrval. Tím přirozeně není dotčena povinnost člena statutárního orgánu jednat při uzavírání vlastní smlouvy se členem orgánu povinným k náhradě újmy s péčí řádného hospodáře.

Německá právní úprava zná tzv. „*Entlastung*“, upravený v ustanovení § 46 odst. 5 GmbHG, kterým může valná hromada zprostit člena statutárního orgánu, nebo dozorčí rady odpovědnosti za škodu. Tímto procesem valná hromada schvaluje způsob, jakým jednatel, či člen dozorčí rady svou funkci za uplynulé účetní období vykonávali. Jinými slovy je oprávněna přijmout rozhodnutí, kterým vysloví souhlas s jejich jednáním. Pokud valná hromada rozhodne o zproštění odpovědnosti, znamená to, že už vůči tomuto členovi nebude společnost uplatňovat nárok na náhradu škody.

Dotyčný člen orgánu by měl valnou hromadu detailně informovat o všech svých relevantních jednáních. Ta totiž ve smyslu uvedeného ustanovení může rozhodovat jen o těch nárocích na náhradu škody, o nichž ví. Jednateli, či členovi dozorčí rady lze jen doporučit, aby všechny potřebné informace valné hromadě poskytl, neboť jinak se vystavuje nebezpečí, že budou jednotliví společníci, i přes souhlas s rozhodnutím o zproštění, tvrdit, že jim tento konkrétní nárok na náhradu škody nebyl znám.⁶²

Jak stanovil Spolkový soudní dvůr,⁶³ je možnost uvážení valné hromady v tom, zda člena orgánu odpovědnosti zproští, či nikoli, velmi široká. Z tohoto pohledu je jediným možným případem, kdy lze rozhodnutí napadnout, situace, kdy vzhledem k okolnostem daného případu přichází v úvahu pouze rozhodnutí o nezproštění, jakékoli jiné rozhodnutí není přípustné, neboť by jím mohlo dojít ke zneužití práva na zproštění odpovědnosti. Logicky se tak bude zejména jednat o případy závažného porušení povinností jednatele a vzniku značné škody pro společnost. Příkladem takového porušení povinnosti jednatele je opožděné předložení návrhu roční závěrky. Pokud daná osoba poruší závažným způsobem jak společenskou smlouvu, tak zákon, aniž by toto porušení buď vysvětlila, nebo ospravedlnila nejpozději na zasedání valné hromady,

⁶² Shodně Kühn, Ch.: *GmbH-Geschäftsführer. Pflichten, Anstellung, Haftung, Haftungsvermeidung, Abberufung und Kündigung*. 3. Auflage. München: Verlag C. H. Beck oHG, 2016. 225 s. ISBN 978-3-423-50785-1. s. 144.

⁶³ Usnesení Spolkového soudního dvora (BGH), ze dne 4. 5. 2009, II ZR 169/07 (Vrchní zemský soud Karlsruhe). In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 30. 5. 2016]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

nemůže jí být zproštění zásadně uděleno.⁶⁴ Valná hromada se nároku na náhradu škody nemůže vzdát ani tehdy, když sice o porušení povinností člena statutárního, respektive kontrolního orgánu ví, ovšem není schopná určit, zda společnosti vůbec újma vznikla, a takové rozhodnutí slouží jen k tomu, aby došlo ke zproštění odpovědnosti jednatele, či člena dozorčí rady. Jednalo by se totiž ve vztahu ke konkrétním společníkům o porušení povinnosti loajality vůči společnosti.

V české právní úpravě zákon žádá zvláštní omezení ve vztahu k uzavření smlouvy o vypořádání újmy nestanoví. Člen statutárního orgánu tak bude muset, jak už bylo řečeno, postupovat při uzavírání smlouvy s povinnou osobou s péčí řádného hospodáře a rozhodným pro společníky při jejím schvalování bude jednat v souladu s povinností loajality, kterou mají vůči společnosti. Přijmeme-li výše uvedený závěr o tom, že smlouvou o vypořádání újmy je společnost oprávněna se práva na náhradu újmy i zcela vzdát, jsou si obě dvě úpravy v tomto směru podobné. O využití smlouvy o vypořádání újmy ke zmírnění dopadů vzniku povinnosti na náhradu újmy na konkrétní osobu, a to z důvodu obhajitelného zájmu společnosti, jsem se už zmínila. Na druhé straně udělení souhlasu s výkonem funkce (jednoho, či více) jednatelů, nebo členů dozorčí rady lze chápat spíše jako jeden z projevů kontroly jejich činnosti valnou hromadou. V prostředí menších společností se zdá být tento postup vhodnější, neboť nejvyšší orgán získá relativně ucelený přehled o dotčených jednáních. Naproti tomu s rostoucí složitostí struktury společnosti, větším rozptylem jejich zájmů a rostoucím počtem uzavíraných obchodů se podle mého názoru množství informací poskytovaných za uplynulé účetní období může stát nepřehledným.

Otázkou je, zda je tento německý model možné použít i v českém prostředí. Zákon institut „*Entlastung*“ nezná a *expressis verbis* tak neumožňuje, aby valná hromada přijala usnesení, kterým by činnost člena voleného orgánu za uplynulé účetní období schválila. Ustanovení § 53 odst. 2 ZOK, které je obdobou původního § 194 odst. 5 obchodního zákoníku, stanoví, že k jakémukoli právnímu jednání společnosti, které omezuje odpovědnost člena voleného orgánu se nepřihlíží, tedy je jednáním zdánlivým. Takovým jednáním může být jednostranné právní jednání společnosti, smlouva uzavřená se společností, nebo společenská smlouva a lze sem zřejmě zařadit právě i

⁶⁴ To vyplývá z rozhodnutí Spolkového soudního dvora (BGH), ze dne 3. 2. 2015, II ZR 105/13. Dostupné z: <http://www.bundesgerichtshof.de/>.

usnesení valné hromady. To je rovněž možné považovat za právní jednání.⁶⁵ Navíc § 53 odst. 2 ZOK bude nepochybně nezbytné na usnesení přijatá valnou hromadou vztáhnout bez ohledu na to, zda se k tomuto závěru přikloníme, nebo ne. Vzhledem ke smyslu a účelu uvedeného ustanovení (kterým je zajistit, aby nedocházelo k obcházení zákonné úpravy odpovědnosti členů volených orgánů za újmu způsobenou společností) není totiž povaha usnesení zásadní.⁶⁶ Ustanovení druhého odstavce se zřejmě rovněž vztahuje na právní jednání učiněná před vznikem vlastní újmy, ale i poté, co k jejímu vzniku došlo,⁶⁷ neboť z jeho dikce žádná zvláštní omezení v tomto směru nevyplývají. Výjimkou (explicitně stanovenou zákonem) je možnost uzavřít s povinnou osobou smlouvu o vypořádání újmy, jíž může být právo na náhradu vzniklé újmy přinejmenším omezeno. Ostatně na tom, že společnost touto smlouvou své právo na náhradu újmy omezit může, se, jak už bylo výše řečeno, shodla i komentářová literatura.⁶⁸ Bez výslovného zákonného zmocnění, jako je tomu v případě smlouvy o vypořádání újmy, proto podle mého názoru nemůže valná hromada rozhodnutí o zproštění odpovědnosti jednatele, či člena dozorčí rady přijmout. Takové usnesení, které by po vzoru německé úpravy odsouhlasila, by bylo ve smyslu ustanovení § 53 odst. 2 ZOK zdánlivým.

⁶⁵ K povaze usnesení valné hromady jako právního jednání podrobněji Důvodová zpráva k zákonu o obchodních korporacích a Šuk in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 359.

⁶⁶ Jak pro úpravu obchodního zákoníku vyplývalo z Bejček, J.: *Principy odpovědnosti statutárních a dozorčích orgánů kapitálových společností*. Právní rozhledy, 2007, roč. 14, č. 17. s. 613. ISSN 1210-6410. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 14. 5. 2016]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>. Bejček dovozuje, že usnesení valné hromady nemůže odpovědnost za škodu člena voleného orgánu vyloučit, ani omezit, i když se (ve smyslu tehdejšího § 194 odst. 5) nejedná o smlouvu, ani o ustanovení stanov, ani o právní jednání. Výraz *absolutorium* používá jako označení rozhodnutí valné hromady, kterým společnost prohlašuje, že nárok na náhradu škody nemá, nebo neuplatní, tedy právě ve smyslu tohoto německého modelu.

⁶⁷ Shodně Štenglová, Havel in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 142.

⁶⁸ Op. cit. sub 60.

2.6. Zájmová kolize

Obecně slouží pravidla o střetu zájmů k ochraně společnosti a jednotlivých společníků před střetem mezi osobními zájmy člena orgánu, nebo dalších osob a zájmy společnosti, do něž by se člen orgánu mohl dostat.⁶⁹ Základní podstatou těchto pravidel je, že o hrozícím konfliktu musí člen orgánu informovat valnou hromadu, případně dozorčí radu, jež mohou v návaznosti na takovéto oznámení přijmout některá preventivní opatření.

Otázkou je, jak je možné vymezit vztah mezi pravidly o střetu zájmů a povinností jednat při výkonu funkce s náležitou loajalitou, jež pro člena voleného orgánu vyplývá z ustanovení § 159 odst. 1 občanského zákoníku. Tu je možné chápat jako povinnost jednat v nejlepším zájmu společnosti a nedávat přednost vlastním zájmům (případně zájmům jiných osob).⁷⁰ Vzhledem k charakteru právní úpravy střetu zájmů v zákoně o obchodních korporacích (ustanovení § 54 odst. 3 ZOK výslovně stanoví, že povinnost člena orgánu jednat v zájmu společnosti není tímto ustanovením dotčena) soudím, že i při použití pravidel o střetu zájmů zůstává povinnost loajality členovi orgánu v plném rozsahu zachována.⁷¹ Obsahově jsou si oba pojmy velmi blízké, má-li člen orgánu jednat loajálně vůči společnosti, znamená to, že bude logicky dodržovat i pravidla o střetu zájmů. Samotné porušení pravidel o střetu zájmů je rovněž porušením povinnosti člena orgánu jednat s péčí řádného hospodáře.⁷² Stěžejní pro úpravu konfliktu zájmů však je možnost valné hromady, nebo dozorčí rady přijetím některých opatření na nepříznivé situace reagovat.

Konkrétní pravidla o střetu zájmů jsou upravena v § 54 až § 58 ZOK. Tato pravidla, jak stanoví zákon, dopadají v souvislosti s výkonem jejich funkce na všechny

⁶⁹ Obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 26. října 2004, sp. zn. 29 Odo 1137/2003.

⁷⁰ K tomu rovněž Lavický a kolektiv op. cit., s. 818. Touto jinou osobou může být společník, který kupříkladu jednatele svými hlasy do funkce zvolil. Dle úpravy obchodního zákoníku musel, v souladu s povinností vykonávat svou funkci s náležitou péčí, člen představenstva dávat při rozhodování přednost zájmům společnosti před zájmy konkrétního akcionáře a nepřipustit, aby jej při výkonu funkce ovlivňoval. Totéž dovedl Nejvyšší soud i pro jednatele ve společnosti s ručením omezeným: rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 24. února 2009, sp. zn. 29 Cdo 3864/2008. Podrobněji k povinnosti loajality Novotná Krtoušová, L.: *Zákaz konfliktu zájmů jako jádro fiduciární povinnosti loajality*. Obchodněprávní revue, 2016, roč. 7, č. 6. s. 181. ISSN 1803-6554. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 12. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>. <http://www.beck-online.cz/>.

⁷¹ Shodný názor prezentuje Lasák in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 458.

⁷² Podobně též Důvodová zpráva k zákonu o obchodních korporacích na s. 25.

členy orgánů obchodních korporací (bez ohledu na to zda se jedná o orgány obligatorní, či fakultativní), tedy opět shodně na jednatele i členy dozorčí rady.⁷³ Jejich postavení tak bude i v tomto případě velice podobné. Ustanovení § 58 ZOK uvedená pravidla vztahuje rovněž na prokuristu. Je-li členem orgánu právnická osoba, dopadají na tuto právnickou osobu i na jejího zástupce.

Pokud se člen orgánu dozví, že při výkonu jeho funkce může dojít ke střetu zájmů mezi ním a společností, je povinen o tom dle ustanovení § 54 odst. 1 ZOK bez odkladu informovat ostatní členy orgánu, jehož je členem, a dozorčí radu, je-li zřízena, jinak valnou hromadu.⁷⁴ Tato informační povinnost tedy vzniká členovi orgánu ze zákona v okamžiku, kdy skutečnosti, které nasvědčují tomu, že by takový střet mohl reálně hrozit, sám zjistí (není proto podle mého názoru rozhodné, zda v té době funkci fakticky vykonává, nebo ne). Z dikce ustanovení je navíc zjevné, že ke konfliktu nemusí vůbec dojít, podstatná je zde pouze potenciální možnost, že ke střetu zájmů dojde.

Tvoří-li více jednatelů kolektivní orgán, vztahuje se notifikační povinnost na členy tohoto orgánu. Jinými slovy jednatel bude povinen o hrozícím konfliktu informovat ostatní členy statutárního orgánu. Členové dozorčí rady logicky informují ostatní její členy. Oproti tomu jediný jednatel, nebo člen dozorčí rady takovou povinnost nemají. Spornou otázkou může být, zda je jednatel povinen ostatní jednatele informovat v případě, že kolektivní statutární orgán netvoří. Byť § 54 odst. 1 ZOK výslovně hovoří pouze o ostatních členech orgánu, jehož je konkrétní jednatel členem, domnívám se, že vzhledem ke smyslu a účelu předmětného ustanovení je nutné informační povinnost vůči ostatním jednatelům plnit i v případě, že je každý z nich individuálním statutárním orgánem.⁷⁵ Takto striktní výklad zákona by totiž zakládal

⁷³ Na zastupování společnosti jednatelem se rovněž vztahují obecná pravidla o zastupování, obsažená v ustanovení § 436 a násl. občanského zákoníku. Podle nich nemůže jiného zastoupit ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného. Uvedená pravidla obsažená v zákoně o obchodních korporacích se zásadně vztahují na veškeré záležitosti související s výkonem funkce (tedy nejen na zastoupení) a jsou pak ve vztahu k těmto pravidlům speciální.

⁷⁴ Oznámit musí rovněž možný střet zájmů osob jemu blízkých (§ 22 odst. 1 občanského zákoníku), případně osob jím ovlivněných nebo ovládaných (§ 71 a § 74 ZOK) a společnosti, uvedená ustanovení se zde použijí obdobně.

⁷⁵ Shodný názor prezentuje Dědič, J.: *Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník*. Právní rozhledy, 2014, roč. 21, č. 15-16. s. 524. ISSN 1210-6410. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 12. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>. <http://www.beck-online.cz/>.

významnou nerovnost v postavení jednatelů pouze s ohledem na to, zda jsou členy kolektivního statutárního orgánu, nebo ne.

Z dikce ustanovení je zcela jasné, že jednatelem vznikne informační povinnost vůči valné hromadě pouze v případě, že dozorčí rada nebyla ve společnosti zřízena. Na druhé straně je otázkou, zda je člen dozorčí rady povinen oznámit hrozící konflikt zájmů pouze zbylým členům kontrolního orgánu, nebo dozorčí radě a valné hromadě. Jazykovým výkladem povinnost informovat valnou hromadu nedovozují. Podle mého názoru obecně platí, že nejvyšší orgán je informován pouze není-li kontrolní orgán zřízen. Postačí tak, je-li v tomto případě s možným střetem zájmů seznámena dozorčí rada.⁷⁶ Vzhledem k nejednotnosti názorů však doporučuji, aby byla *de lege ferenda* tato formulace zpřesněna, případně je rovněž možné vyčkat, jaký názor v praxi převáží.

Člen orgánu (ať už se jedná o jednatele, nebo člena dozorčí rady) není podle mého názoru obecně oprávněn valnou hromadu čistě jen z důvodu plnění povinnosti uložené mu § 54 odst. 1 ZOK svolat. Pokud má totiž ke svolání valné hromady dojít, lze tak učinit jen na základě výslovného ustanovení zákona. Možným postupem člena orgánu tak je oznámit hrozící střet zájmů svolavateli (pokud jím není sám) a požádat ho, aby byla tato informace zařazena na program nejbližší plánované valné hromady. V případě, že to bude odůvodňovat naléhavost situace, nebo by se valná hromada měla konat až za dlouhou dobu, bude však zřejmě nutné ji svolat.

Další možností je, aby jednatel, či člen dozorčí rady oznámil potenciální konflikt postupem podle § 54 odst. 2 ZOK přímo valné hromadě. Jedná se o jakousi alternativu k úpravě předchozího odstavce. Tímto postupem tedy nebude povinen informovat ostatní členy orgánu, jehož je členem, respektive dozorčí radu, ale pouze valnou hromadu⁷⁷, čímž se pro něj může situace podstatně zjednodušit. To, který postup si zvolí, závisí pouze na jejich uvážení. Popsaná možnost může být také řešením jedné ze sporných otázek. Přijmeme-li totiž výše uvedený závěr o tom, že členové dozorčí rady plní svou informační povinnost pouze vůči tomuto kontrolnímu orgánu, nastává jistý

⁷⁶ Shodně se v této souvislosti vyjadřuje například Lasák in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 461 a rovněž Dědič op. cit. Opačný názor zaujímá Štenglová in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 144.

⁷⁷ Vzhledem k povinné účasti jednatelů na jednání valné hromady (která pro ně vyplývá z ustanovení § 184 odst. 4 ZOK) budou ovšem v praxi stejně o rozhodných skutečnostech informováni v témže rozsahu jako valná hromada. Člen dozorčí rady (ať už je dozorčí rada jejím svolavatelem, nebo ne) se přirozeně může valné hromady také účastnit.

výkladový problém, je-li dozorčí rada jednočlenným orgánem. Její jediný člen by tak mohl postupem podle odstavce 1 informovat o možném střetu pouze sám sebe. Proto je z podstaty věci nevyhnutelné, aby v tomto případě poskytl právě v režimu § 54 odst. 2 ZOK člen dozorčí rady informace přímo valné hromadě.

Valná hromada, nebo dozorčí rada mohou (ve smyslu ustanovení § 54 odst. 4 ZOK) v reakci na učiněné oznámení po určitou dobu pozastavit členovi orgánu výkon jeho funkce. Valná hromada je bezpochyby k takovému kroku oprávněna, pokud ji člen orgánu seznámí s hrozícím střetem ve smyslu § 54 odst. 1 ZOK. Domnívám se ale, že z logiky věci může ke stejnému opatření zcela analogicky přistoupit i v případě, že se ji dotčený člen orgánu rozhodne informovat postupem podle odstavce 2, byť tuto možnost zákon výslovně nepřipouští (konkrétně hovoří pouze o členech orgánu, kteří oznámí střet zájmu podle odstavce 1). Není důvodu činit v tomto směru rozdíl mezi úpravou prvního a druhého odstavce, neboť informační povinnost lze zcela shodně splnit oběma způsoby. Navíc spojení „*podle odstavce 1*“ v ustanovení § 54 odst. 4 ZOK lze podle mého názoru vykládat i tím způsobem, že se vztahuje k charakteru a rozsahu záležitostí, jež je člen orgánu povinen oznámit, jinými slovy k tomu, co je v tomto případě třeba pod pojmem střet zájmu rozumět, a nikoliv k orgánům, jimž střet zájmů oznamuje. Tomuto výkladu je zřejmě třeba dát přednost.

Jednatel, či člen dozorčí rady pak nemohou svou funkci vykonávat. Zákaz tak platí absolutně. Po dobu pozastavení výkonu funkce zřejmě členovi orgánu nenáleží ani odměna za výkon funkce. Pokud svou funkci fakticky nevykonává, není podle mého názoru důvodu mu odměnu přiznávat. Nejvyšší orgán musí určit, po jakou dobu je výkon funkce člena orgánu pozastaven. Předmětné ustanovení vychází z toho, že valná hromada může na vymezenou dobu výkon funkce pozastavit a nestanoví nic o tom, jak je třeba postupovat v případě, že nejvyšší orgán dobu neurčí. Dovožuji, že uvedené ustanovení bude třeba vykládat spíše restriktivně a neuvede-li nejvyšší orgán dobu, na kterou výkon funkce členovi orgánu pozastaví, bude takové usnesení neplatným. Člen orgánu pak bude moci svou funkci vykonávat dál. Pokud chce valná hromada výkon funkce pozastavit na dobu neurčitou, musí to v usnesení výslovně stanovit. To může být užitečné například v případě, kdy není možné předem určit, na jak dlouho bude pozastavení výkonu funkce nezbytné.

Sporné, vzhledem k dikci uvedeného ustanovení, může rovněž být, zda je valná hromada oprávněna pozastavit členovi orgánu výkon jeho funkce v případě, že možný

konflikt zájmů příslušnému orgánu neoznámí (a tedy nesplní svou notifikační povinnost). Přikláním se k názoru, že to možné je, neboť takové omezení valné hromady by zvýhodňovalo ty členy orgánu, kteří potenciální střet neoznámili, oproti těm, kteří to naopak učinili. Pozastavit výkon funkce může i v případě, když jiným způsobem sama zjistí, že konflikt zájmů již nastal (argument *a minori ad maius*).⁷⁸

Ustanovení § 55 a § 56 ZOK se vztahuje na případy, kdy může potenciálně dojít k uzavření smlouvy mezi členem orgánu a společností, případně kdy má společnost utvrdit, nebo zajistit dluhy jednatele, či člena dozorčí rady. Pokud hodlá člen orgánu uzavřít s touto společností smlouvu, je povinen informovat o tom bez zbytečného odkladu příslušné orgány, za podmínek, jež jsou prakticky totožné s úpravou § 54 odst. 1 a 2 ZOK. Další povinností je spolu s tím rovněž uvést, za jakých podmínek má být smlouva (v režimu § 55 i § 56 ZOK) uzavřena. Zároveň ovšem platí, že pokud člen orgánu oznamuje úmysl uzavřít smlouvu kontrolnímu orgánu, je tento dle ustanovení § 55 odst. 3 ZOK povinen podat nejvyššímu orgánu zprávu o informacích, které v rámci tohoto postupu získal. To se zcela jistě vztahuje na veškeré získané skutečnosti, tedy i na konkrétní podmínky uzavření smlouvy. Valná hromada tak vždy disponuje potřebnými informacemi, ať už jí je oznámí samotný člen orgánu, nebo dozorčí rada.

V režimu ustanovení § 56 odst. 2 ZOK může pak valná hromada (nebo také dozorčí rada) uzavření takové smlouvy, případně utvrzení, či zajištění dluhu člena orgánu zakázat, pokud není v souladu se zájmy společnosti. Otázka, co je a co není v zájmu společnosti může být přirozeně komplikovaná. Fakticky se bude jednat například o jednání, která jsou pro společnost finančně nevýhodná, nebo by sice pro společnost mohla být velice výnosná, na druhou stranu jsou však příliš riziková. Pokud o zákazu rozhoduje valná hromada, bude jistě třeba zohlednit konkrétní skutkové okolnosti daného případu. Přikláním se ovšem plně k názoru, že vůle a tedy i zájem společnosti bude bezpochyby vyjádřen usnesením nejvyššího orgánu. Jinými slovy rozhodným je zde názor valné hromady (potažmo tedy jednotlivých společníků) a na ní závisí, zda je uzavření konkrétní smlouvy v souladu se zájmy společnosti, či nikoliv. Pokud by mělo být rozhodováno o tom, zda bylo dané jednání v zájmu společnosti, není bez dalšího důvodem prohlášení dotyčného usnesení valné hromady, kterým jednání

⁷⁸ Lochmanová, L. in Rozehnal, A. a kol.: *Obchodní právo*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 730 s. ISBN 978-80-7380-524-1. s. 297.

zakázala, za neplatné pouze stanovisko soudu, byť by bylo podloženo například znaleckým posudkem.⁷⁹

⁷⁹ Obdobně Lasák in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 478.

3. Působení ostatních orgánů společnosti na valnou hromadu

3.1. Svolaní valné hromady

3.1.1. Principy svolání valné hromady

Jak vyplývá z ustanovení § 181 odst. 1 ZOK musí ke svolání valné hromady dojít alespoň jednou za účetní období, kterým je podle § 3 odst. 2 zákona o účetnictví⁸⁰ zpravidla (nepřetržitě po sobě jdoucích) dvanáct měsíců. Společenskou smlouvou (nebo zákonem o obchodních korporacích) může být stanovena povinnost svolat valnou hromadu za kratší časový úsek, ovšem z logiky věci nikoli za delší.

Ke svolání valné hromady může dojít pouze osobou k tomu oprávněnou. Tím, kdo valnou hromadu svolává, tedy svolavatelem, je ve smyslu ustanovení § 181 odst. 1 ZOK především právě jednatel společnosti. Má-li společnost jednatelů více, může valnou hromadu svolat kterýkoli z nich. Pokud ovšem vytváří jednatelé kolektivní orgán, je podle ustanovení § 156 odst. 1 občanského zákoníku nezbytné, aby o jejím svolání rozhodli ve sboru, to je nadpoloviční většinou hlasů přítomných jednatelů.⁸¹ Obecně je jednatel povinen valnou hromadu svolat přinejmenším jednou za účetní období, a to takovým způsobem, aby jí umožnil podle § 181 odst. 2 ZOK projednat účetní závěrku do konce šestého měsíce od posledního dne předcházejícího účetního období. Pouze na základě takto projednané a schválené řádné účetní závěrky může valná hromada rozhodnout o rozdělení zisku a vypořádání ztrát (§ 190 odst. 2 písm. g) ZOK).⁸²

Otázkou v tomto směru je, zda může jednatel, či jednatelé přenést toto své oprávnění svolat valnou hromadu na třetí osobu. Obecně je člen voleného orgánu povinen vykonávat svou funkci osobně (jak pro něj vyplývá z ustanovení § 159 odst. 2 věty první občanského zákoníku). Dále platí, že svolání valné hromady je vnitřní organizační záležitostí společnosti. Není jednáním za společnost navenek, ani projevem obchodního vedení. Jedná se spíše o zvláštní zákonnou povinnost.⁸³ Soudím proto, že

⁸⁰ Zákon číslo 563/1991 Sb., ze dne 12. prosince 1991, o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

⁸¹ Shodně Pokorná in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 983, 984.

⁸² K oprávnění valné hromady rozhodnout o rozdělení zisku podrobněji rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 30. září 2009, sp. zn. 29 Cdo 4284/2007, který, byť se týká podmínek akciové společnosti, lze vztáhnout i na společnost s ručením omezeným.

⁸³ K tomu rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 30. dubna 1997, sp. zn. 1 Odon 2/1997, uveřejněný v časopise Právní rozhledy, 1997, roč. 4, č. 8. s. 429. ISSN 1210-6410. In: Beck-online [právní informační

rozhodnutí o svolání valné hromady a určení jejího programu musí provést vždy konkrétní jednatel. Není možné k tomuto rozhodnutí zmocnit třetí osobu, a proto i osoba, již byla jednatelem udělena generální plná moc, není zásadně oprávněna valnou hromadu svolat. Možné ale nepochybně je, aby jednatel třetí osobě svěřil výkon technických úkonů s tím souvisejících, jako je například rozesílání pozvánek konkrétním společníkům.⁸⁴

Jak stanoví ustanovení § 182 ZOK, je jednatel povinen bezodkladně svolat jednání valné hromady rovněž v případě, že se dozví, že společnosti hrozí úpadek, nebo z jiných vážných důvodů. Zákon zde tedy předpokládá, že s ohledem na závažnost situace je vhodné, aby byla valná hromada (respektive jednotliví společníci) informována o všech relevantních skutečnostech a mohla se k nastalé situaci vyjádřit, případně přijmout některá opatření. Vzhledem k dikci předmětného ustanovení je jasné, že nezáleží na tom, zda jednatel již splnil svou povinnost vyplývající z § 181 ZOK, nebo ne, a v konečném důsledku to může znamenat, že valná hromada bude svolána častěji, než jednou za účetní období. Stav, kdy společnosti hrozí úpadek definuje § 4 odst. 3 insolvenčního zákona⁸⁵ jako situaci, kdy lze se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že společnost nebude schopna řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků. Tento stav by jednatel zřejmě měl být schopen sám rozpoznat, případně si zajistit uvnitř společnosti takové informační mechanismy, aby mohl valnou hromadu svolat.⁸⁶

To ovšem není jediný případ, kdy se § 182 ZOK uplatní. Jiným vážným důvodem je zejména ohrožení cíle sledovaného společností. Obecně je však jednatel povinen valnou hromadu svolat ve všech případech, které svým dosahem stavu hrozího úpadku odpovídají.⁸⁷ Dostatečně závažným důvodem by pak zřejmě podle mého názoru mohla být zásadní změna ve vlastnické struktuře společnosti, změna na trhu vyvolaná

systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 7. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>. Ten rozvíjí rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 29. listopadu 2005, sp. zn. 29 Odo 1061/2004.

⁸⁴ Shodně se vyjadřuje Šuk in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 342.

⁸⁵ Zákon číslo 182/2006 Sb., ze dne 30. března 2006, o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 7. 3. 2016].

⁸⁶ Uvedené se uplatní i v případě, že společnost v úpadku již je. Tím není dotčena povinnost jednatele podat ve smyslu ustanovení § 98 insolvenčního zákona insolvenční návrh.

⁸⁷ Stejný názor prezentuje Josková, L.: *Kdy a jak svolat valnou hromadu s. r. o.?* REKODIFIKACE & PRAXE, 2014, roč. 2, č. 4. s. 15. ISSN 1805-6822. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 28. 10. 2014].

globální, či odvětvovou ekonomickou krizí, posílení konkurence, nebo naopak odchod hlavního smluvního partnera, ať už potenciální, nebo již uskutečněný, případně takové nové technologie, či postupy, jež by bez nezbytných investic mohly ohrozit ziskovost společnosti.⁸⁸

V případě hrozícího úpadku, či svolání z jiného vážného důvodu je jednatel povinen valné hromadě na jejím jednání navrhnout přijetí vhodného opatření, kterým může být i zrušení společnosti. Domnívám se, že má-li jednatel při výkonu své funkce postupovat s péčí řádného hospodáře, musí valné hromadě předložit dostatečně konkrétní návrh řešení, upozornit na případné výhody, či nevýhody navrhovaného řešení (případně jeho možných alternativ) a uvést, jaké důsledky bude pro společnost tento postup mít. Vhodným opatřením tak může být prodej závodu, nebo jeho části, přeměna společnosti, změna zaměstnanecké struktury společnosti, odvolání konkrétního jednatele, či jednatelů, nebo již zmiňované zrušení společnosti.⁸⁹

Jednatel je povinen valnou hromadu svolat také v případě, že ho o to ve smyslu ustanovení § 187 odst. 1 ZOK požádá kvalifikovaný společník, tj. takový společník, či společníci, jejichž vklady dosahují alespoň 10 % základního kapitálu nebo mají 10 % podíl na hlasovacích právech. Takoví společníci mohou valnou hromadu, která projedná jimi navržené záležitosti, v případě nečinnosti jednatele svolat i sami. Z toho důvodu je logické, že jednatel nemůže pořad jednání měnit takovým způsobem, který by jejich projednání vylučoval. Soudím ale, že zákon v tomto směru nebrání jednatelům, aby povinného svolání využili a zařadili na program valné hromady další body.

Dozorčí rada (samozřejmě pokud byla zřízena) je, jak vyplývá z ustanovení § 183 ZOK, rovněž oprávněna ke svolání valné hromady⁹⁰, ovšem pouze v případě, že to vyžadují zájmy společnosti. Zájmem společnosti to bude především tehdy, pokud měl její svolání zajistit jednatel, a tuto svou povinnost nesplnil. Domnívám se ovšem, že dozorčí rada může valnou hromadu svolat i tehdy, jestliže zanikla funkce všem

⁸⁸ K vážným důvodům pro svolání valné hromady jednatelům rovněž Šuk in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 344.

⁸⁹ Obdobně Pokorná in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 987. V některých případech však budou muset o konkrétních opatřeních rozhodnout všichni společníci, například podle § 241 odst. 1 ZOK pokud společenská smlouva nesvěří ve smyslu ustanovení § 190 odst. 2 písm. f) ZOK rozhodnutí o zrušení společnosti valné hromadě.

⁹⁰ Valnou hromadu může svolat i kterýkoliv společník (rovněž na základě § 183 ZOK), nemá-li společnost žádného jednatele, nebo jednatel dlouhodobě neplní své povinnosti, případně kvalifikovaný společník za podmínek § 187 ZOK.

jednatelům, nebo žádný ze členů statutárního orgánu svou funkci dlouhodobě nevykonává (například proto, že se o této skutečnosti dozví členové dozorčí rady dříve, než některý ze společníků). Na druhé straně pokud zanikne funkce, nebo je nečinný jen jeden, nebo několik z více jednatelů, jsou ke svolání valné hromady v první řadě povinni zbývající jednatelé.⁹¹ Teprve v případě, že tito svou povinnost nesplní, může valnou hromadu svolat dozorčí rada, nebo společník. Platí přitom, že tímto oprávněním disponuje dozorčí rada jako celek. Jinými slovy má-li více členů, musí o této záležitosti rozhodnout za podmínek § 156 odst. 1 občanského zákoníku ve sboru. Na rozdíl od právní úpravy akciové společnosti zákon výslovně členovi dozorčí rady pravomoc valnou hromadu svolat nesvěřuje, a to ani v případě, že valnou hromadu nesvolá dozorčí rada, ačkoliv by to učinit měla. Z toho dovozují, že člen dozorčí rady, není-li jednočlenným orgánem, toto oprávnění nemá (§ 404 věta poslední ZOK *a contrario*).

3.1.2. Pozvánka na valnou hromadu

Aby mohlo k jednání valné hromady vůbec dojít a jednotliví společníci se včas dozvěděli o jeho svolání, musí jim svolavatel (tedy v našem případě jednatel, nebo dozorčí rada) podle § 184 odst. 1 ZOK nejméně 15 dnů přede dnem jeho konání doručit písemnou pozvánku na valnou hromadu, pokud společenská smlouva nestanoví podmínky jinak.⁹² Obsahem pozvánky musí být termín konání valné hromady, pořad jednání a návrh těch usnesení, která by měla valná hromada přijmout. Kromě toho musí svolavatel, jak vyplývá z ustanovení § 186 ZOK, v pozvánce určit i místo jednání valné hromady.

Byť náleží stanovení času i místa konání valné hromady výlučně do kompetence jednatele (dozorčí rady), platí pro něj i zde určitá omezení. Předně musí být místo jednání určeno konkrétní adresou a číslem místnosti, ve které se má valná hromada konat, a jeho termín datem a přesným časem zahájení jednání. Jinými slovy natolik určitě a srozumitelně, aby se společníci mohli jednání zúčastnit a valná hromada se mohla konat. Zvolená doba a místo jednání dále nesmí právo společníků být na valné hromadě přítomni ve smyslu § 186 ZOK nepřiměřeným způsobem omezovat. Takové omezení se může týkat všech společníků, nebo cílit jen na určitou skupinu, jejíž

⁹¹ Šuk in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 345.

⁹² Jak vyplývá z ustanovení § 562 odst. 1 občanského zákoníku, je písemná forma pozvánky zachována i použitím elektronických, nebo obdobných technických prostředků, z nichž je patrný její obsah a jednající osoba.

přítomnosti na valné hromadě chce svolavatel tímto způsobem zabránit (například z důvodu odlišného názoru na některý z bodů jednání). Svolavatel tak při určení času a místa musí vzít v úvahu jeho dopravní dostupnost, strukturu společníků, ale na druhé straně musí zohlednit i výši nákladů na jednání valné hromady. Pokud tyto záležitosti nezohlední, může být usnesení přijaté na takto vadně svolané valné hromadě prohlášeno za neplatné. Změna místa konání valné hromady může být rovněž důvodem neplatnosti usnesení valné hromady. Pokud však nezpůsobí závažné právní následky, usnesení za neplatné prohlášeno nebude.⁹³ Analogicky lze zřejmě postupovat i v případě změny času.

Jak vyplývá z ustanovení § 185 ZOK *a contrario*, mohou být s výjimkou tohoto postupu projednány pouze ty záležitosti, které jednatel, nebo dozorčí rada na program valné hromady zařadí. Ovlivnit složení programu mohou i společníci (jednatel musí svolat valnou hromadu s programem navrženým kvalifikovanými společníky). Jednotlivé body programu valné hromady musí být stanoveny natolik přesně a určitě, aby bylo společníkům jasné, o co se jedná, mohli se rozhodnout, jestli se valné hromady zúčastní, nebo ne, a mohli se na jednání také připravit.⁹⁴ Konkrétní text navrhovaného usnesení musí být uveden pouze u záležitostí, o nichž má být usnesení přijato. Přirozeně pokud došlo po svolání valné hromady k novým skutečnostem, nebo jiným vážným důvodům, případně změna není natolik velká, může valná hromada přijmout usnesení v pozměněném znění. Pokud změna ve smyslu § 186 ZOK podstatným způsobem neomezuje práva společníků, měla by být možná.⁹⁵

⁹³ Podle mého názoru je v tomto směru možné použít dosavadní judikaturu Nejvyššího soudu. Shodně usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 26. června 2007, sp. zn. 29 Odo 984/2005.

⁹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 25. září 2001, sp. zn. 29 Odo 155/2001.

⁹⁵ Josková tamtéž.

3.2. Průběh jednání valné hromady

Pravidla pro průběh valné hromady jsou obsažena v ustanovení § 188 a § 189 ZOK. K jejich zpřesnění se zdá být vhodné přijmout vlastní úpravu. Tu může valná hromada (respektive společníci) přijmout buď v rámci společenské smlouvy, nebo mimo ni. Konkrétní dohoda může být označena jako jednací řád.⁹⁶

Jednatel je ve smyslu § 184 odst. 4 ZOK povinen se valné hromady účastnit.⁹⁷ Člen dozorčí rady takovou povinnost nemá. Na druhé straně je, vzhledem k povinnosti vykonávat obecně funkci s péčí řádného hospodáře, účast členů dozorčí rady na valné hromadě nepochybně nezbytná v situaci, kdy v souvislosti s § 201 odst. 2 písm. d) ZOK předkládají zprávu o své činnosti. Před vlastním konáním zasedání valné hromady je svolavatel (jak už bylo stanoveno, může se jednat typicky právě o jednatele, alternativně jím může být i dozorčí rada) povinen zabezpečit, že bude k dispozici listina přítomných. Do ní jsou mimo jiné zapisováni všichni společníci účastníci se na jednání. Za dodržení předepsaného obsahu odpovídá opět svolavatel. Ten rovněž potvrzuje správnost seznamu přítomných svým podpisem.

Po zahájení valné hromady je do doby, než je zvolen předseda, oprávněn k řízení valné hromady právě její svolavatel. Takové řízení obnáší především ověření usnášeníschopnosti valné hromady, v případě, že usnášeníschopná není, je svolavatel povinen ji ukončit. To vyplývá z obecné zásady, podle níž valná hromada nemůže přijmout rozhodnutí, pokud není pro hlasování o něm přítomný dostatečný počet společníků. Pokud by takovéto usnesení přijala, mohlo by být, jak uvedl ve své judikatuře Nejvyšší soud, prohlášeno za neplatné.⁹⁸

Vlastní volba předsedy valné hromady a zapisovatele je běžně prvním bodem zasedání valné hromady. Může jimi být společník, jednatel, nebo člen dozorčí rady,⁹⁹ nebo osoba jiná, která není členem orgánu společnosti. Pokud není předseda zvolen (například proto, že pro jeho zvolení nebyl odevzdán dostatečný počet hlasů), vykonává jeho funkci podle ustanovení § 188 odst. 1 ZOK dále svolavatel.¹⁰⁰ Pokud není zvolen

⁹⁶ Blíže viz Dvořák op. cit., s. 326.

⁹⁷ Analogicky lze vycházet i z usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 27. ledna 2009, sp. zn. 29 Cdo 3009/2007.

⁹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 23. května 2007, sp. zn. 29 Odo 1502/2005.

⁹⁹ Pokorná in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 999.

¹⁰⁰ Jak dovodil Nejvyšší soud, nebylo podle dřívější právní úpravy možné, aby na sebe působnost předsedy převzal svolavatel. Sám Nejvyšší soud ale současně zdůraznil, že po 1. 1. 2014 je situace

zapisovatel, jmenuje ho bez ohledu na to, zda má valná hromada předsedu, nebo ne, svolavatel. Zároveň samozřejmě není možné zvolenou osobu k výkonu funkce předsedy, nebo zapisovatele nutit. Vzhledem k tomu, že je v případě neúspěšné volby zajištěno řízení valné hromady svolavatelem, může jej podle mého názoru odmítnout i jednatel, nebo člen dozorčí rady (pokud nejsou svolavatelem). Takový postup nebude porušením péče řádného hospodáře. Z dikce ustanovení § 188 odst. 1 a 3 ZOK zcela jasně vyplývá, že předsedou a zapisovatelem musí být dvě rozdílné osoby.

K projednávání jednotlivých bodů zařazených na pořadu jednání by mělo docházet v pořadí, které stanoví pozvánka. Před každým projednáváním záležitosti, o níž může valná hromada rozhodnout usnesením, je nezbytné, aby předseda znovu ověřil její usnášenischopnost. Přesněji usnášenischopnost valné hromady je nezbytné posuzovat před každým konkrétním hlasováním, a to vždy z hlediska počtu hlasů potřebných k přijetí daného usnesení. Tuto skutečnost by měl předseda (respektive svolavatel) uvést i v zápisu z jednání valné hromady.¹⁰¹ V rámci projednávání jednotlivých bodů mají společníci mimo jiné právo požadovat, aby jim v souladu s ustanovením § 155 ZOK byly členem statutárního orgánu poskytnuty relevantní informace. Týkají-li se jejich otázky skutečně záležitostí, jež byly zařazeny na program valné hromady, měl by být jednatel schopen na ně během jednání také odpovědět. Z povinnosti vykonávat svou funkci s péčí řádného hospodáře pro něj totiž plyne, že by se valné hromady měl účastnit natolik připraven, aby mu poskytnutí takovýchto informací nečinilo problém.¹⁰² Pokud tedy potřebné informace doplní, upřesní, nebo vysvětlí nejasnosti, může společníkům pomoci při jejich rozhodování a ve výsledku tak podstatně přispět k hladkému průběhu hlasování na valné hromadě.

Předseda valné hromady může zřejmě její jednání také přerušit. Běžná bude přestávka na občerstvení. Otázkou ale je, zda může jednání přerušit i na delší dobu. Pokud pro to je závažný důvod (tedy nikoli pouze ze své libovůle), může podle mého názoru přerušit jednání i na několik dní. Přerušeni je ale zřejmě povinen oznámit i nepřítomným společníkům, a to takovým způsobem, aby měli možnost se navazujícího

opačná, nebyl-li předseda zvolen, náleží výkon jeho funkce svolavateli. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 29. ledna 2014, sp. zn. 29 Cdo 2834/2012.

¹⁰¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 5. listopadu 2002, sp. zn. 29 Odo 41/2002.

¹⁰² Analogicky lze použít též usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 13. března 2012, sp. zn. 29 Cdo 1592/2011, které se vztahuje ke společnosti akciové. Na druhé straně je třeba doplnit, že společník může jakékoliv informace o záležitostech společnosti vyžadovat během valné hromady i mimo ni.

jednání zúčastnit (to znamená, že má-li se například konat už za dva dny, měl by je informovat bezodkladně poté, co je jednání přerušeno), neboť jinak by došlo k porušení jejich práva podílet se svou účastí na valné hromadě na řízení společnosti.¹⁰³ Domnívám se ale, že pokud by se mělo jednat o dobu delší (to je dobu dostatečně dlouhou k tomu, aby byla vyhotovena a ve lhůtě stanovené zákonem, nebo společenskou smlouvou společníkům doručena pozvánka na novou valnou hromadu), nemůže předseda jednání pouze přerušit. V takovém případě by byl zásah do výše uvedeného práva společníků zcela zjevně nepřiměřený. Valnou hromadu je tak podle mého názoru nutné svolat znovu.

¹⁰³ Obdobně Dvořák op. cit., s. 333.

3.3. Neplatnost usnesení valné hromady

Smyslem a účelem právní úpravy neplatnosti usnesení valné hromady je jednak ochrana individuálních práv osob, které jsou oprávněny se neplatnosti dovolávat, a jednak záruka souladu vnitřních poměrů společnosti se zákonem a společenskou smlouvou, případně ochrana práv jiných osob, která jsou na vnitřních poměrech společnosti závislá.¹⁰⁴ Právní úprava neplatnosti usnesení valné hromady je obsažena v zákoně o obchodních korporacích a kromě toho je vzhledem ke znění zákona nutné v některých případech postupovat i podle ustanovení občanského zákoníku o neplatnosti usnesení členské schůze spolku pro rozpor s právními předpisy, nebo společenskou smlouvou (ustanovení § 258 až § 260 občanského zákoníku). Ustanovení § 258 občanského zákoníku stanoví, že každý člen spolku, nebo ten, kdo na tom má zájem hodný právní ochrany, může navrhnout soudu, aby rozhodl o neplatnosti usnesení členské schůze. To ovšem tady neplatí. Jedním z projevů snahy o právní jistotu a stabilitu ve vnitřních vztazích společnosti je omezení okruhu oprávněných osob. Každý jednatel, či člen dozorčí rady se může ve smyslu ustanovení § 191 odst. 1 a 2 ZOK dovolávat neplatnosti usnesení valné hromady. Tím, kdo se může neplatnosti usnesení valné hromady rovněž dovolávat je společník a likvidátor, ale vzhledem k zaměření této práce se jejich právem dále zabývat nebudu.

Platí, že pro posouzení aktivní věcné legitimace k účasti na řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady je rozhodný stav v době vyhlášení rozhodnutí.¹⁰⁵ Zanikne-li tedy v průběhu řízení funkce jednatele, či člena dozorčí rady, nemá zásadně ani věcnou legitimaci. Domnívám se ale, že i z tohoto principu existuje výjimka. Pokud v době vyhlášení rozhodnutí trvá právní zájem navrhovatele na určení, jestli usnesení valné hromady neplatné je, či nikoliv, aktivní věcná legitimace by mu měla zůstat zachována. Představuje-li usnesení významný zásah do práv bývalého jednatele, či člena dozorčí rady, bylo by nepochybně v rozporu se smyslem právní úpravy neplatnosti usnesení valné hromady, kdyby o něm soud nerozhodl. Valná hromada by totiž jinak mohla velmi lehce zabránit tomu, aby takový člen voleného orgánu podal

¹⁰⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 27. května 2008, sp. zn. 29 Odo 1400/2006.

¹⁰⁵ To vyplývá z rozsudku Nejvyššího soudu ČR, ze dne 18. května 1999, sp. zn. 31 Cdo 1704/98, který byl ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek uveřejněn pod č. 27, roč. 2000.

návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, nebo se vyslovení neplatnosti usnesení domáhal, a to tím, že by ho z funkce prostě odvolala.¹⁰⁶

Jednatel, nebo člen dozorčí rady může návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady podat do tří měsíců ode dne, kdy se o přijetí takového usnesení dozvěděl, nebo dozvědět mohl, nejdéle však do jednoho roku ode dne, kdy bylo rozhodnutí přijato, jak vyplývá z ustanovení § 259 občanského zákoníku. Bylo-li rozhodnutí přijato per rollam, jsou lhůty stejné, ale jsou upraveny samotným ustanovením § 191 odst. 1 ZOK. Tedy subjektivní tříměsíční lhůta počíná běžet dnem, kdy bylo usnesení oprávněné osobě ve smyslu § 177 ZOK oznámeno, a objektivní lhůta jednoho roku dnem přijetí rozhodnutí.

Důvodem pro prohlášení usnesení valné hromady za neplatné může být jeho rozpor se zákonem, společenskou smlouvou, nebo, jak stanoví ustanovení § 191 odst. 2 ZOK, rozpor s dobrými mravy. Konkrétním důvodem může být existence takového rozporu při svolání valné hromady, průběhu jednání (přesněji řečeno při přijetí usnesení), nebo v obsahu usnesení.¹⁰⁷ Tak například pokud nebyly společníkům na valné hromadě poskytnuty přesné informace o společnosti (bez zjevného důvodu), jak to po jednatelem vyžaduje ustanovení § 155 ZOK, nebo jim bylo právo na tyto informace zcela odepřeno, pokud nebylo při hlasování dodrženo požadované kvorum, valná hromada nebyla vůbec usnášeníschopná, nebo pokud společníci přijali usnesení, kterým část výlučné zákonné působnosti statutárního nebo kontrolního orgánu přenesli na jiný, fakultativně zřízený orgán, může být takové usnesení prohlášeno za neplatné. Lze si však jen těžko představit, že by se neplatnosti mohla dovolávat osoba, jež valnou hromadu sama vadně svolala, to znamená nejčastěji právě jednatel, nebo jednatel, či člen dozorčí rady, který neplatnost jinak způsobil. Člen voleného orgánu se potom neplatnosti takového usnesení zřejmě dovolávat nemůže. Zákonná úprava, která byla obsažena v § 131 odst. 3 písm. d) obchodního zákoníku zde sice chybí, ale stále je

¹⁰⁶ K témuž závěru dospěl i Nejvyšší soud ve své judikatuře, která je podle mého názoru použitelná i pro úpravu zákona o obchodních korporacích, například usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 1. srpna 2002, sp. zn. 29 Odo 11/2002, usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 28. dubna 2008, sp. zn. 29 Cdo 763/2007, nebo usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 24. září 2008, sp. zn. 29 Cdo 2154/2007.

¹⁰⁷ Relevantní příklady, vzhledem k tématu práce, jsou obsaženy v kapitole o svolání a průběhu valné hromady. Bezpochyby se však nejedná o výčet úplný.

možné odkázat na obecnou právní zásadu, podle níž nikdo nemůže mít prospěch ze svého protiprávního jednání.¹⁰⁸

Návrh jednatele, nebo člena dozorčí rady na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady však nemusí znamenat, že usnesení za neplatné prohlášeno bude. Pokud jím dojde podle ustanovení § 260 občanského zákoníku k porušení zákona, společenské smlouvy, nebo dobrých mravů, aniž by to mělo závažné právní následky, a je v zájmu společnosti hodným právní ochrany, aby neplatnost usnesení vyslovena nebyla, nebo by to představovalo podstatný zásah do práv třetích osob nabytých v dobré víře, soud neplatnost usnesení valné hromady nevysloví. Naproti tomu pokud se jednatel, člen dozorčí rady (případně jiná oprávněná osoba) neplatnosti rozhodnutí tímto postupem v dané lhůtě nedomáhal, nebo jeho neplatnost nebyla vyslovena, je takové usnesení ve smyslu ustanovení § 192 odst. 1 ZOK bez ohledu na případný rozpor zásadně platným.¹⁰⁹

¹⁰⁸ Shodně Šuk in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 374.

¹⁰⁹ Shodně s tím rovněž Eichlerová, K. in Černá, S., Štenglová, I., Pelikánová, I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 640 s. ISBN 978-80-7478-735-5. s. 342, a také Šuk in Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk op. cit., s. 377. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 1. června 2000, sp. zn. 29 Cdo 500/2000.

3.4. Odstoupení z funkce

Odstoupení z funkce je jedním ze způsobů ukončení funkce. Jedná se ze své podstaty o jednostranné právní jednání. Odstoupit z funkce může zásadně kterákoliv osoba, jež je buď přímo voleným orgánem společnosti, nebo jeho členem. Uvedené závěry se tedy opět aplikují na jednatele i členy dozorčí rady. Obecná právní úprava je obsažena v ustanovení § 59 odst. 5 ZOK. Některé speciální aspekty odstoupení jednatele z výkonu funkce pak upravuje § 198 ZOK.

Odstupující člen orgánu je povinen oznámit své odstoupení orgánu, který jej do funkce zvolil. Logicky tak bude jednatel i člen dozorčí rady směřovat své odstoupení právě valné hromadě. Odstoupení nabývá účinnosti okamžikem doručení valné hromadě. Je rovněž přípustné zpětvzetí takového jednání, ovšem pouze se souhlasem valné hromady. Společenská smlouva, nebo smlouva o výkonu funkce však může určit, že odstoupení z funkce má být oznámeno jinému orgánu, než je valná hromada, nebo dokonce jiné osobě. Na druhé straně by bylo podle mého názoru zcela v rozporu se zákonem, pokud by společenská smlouva, nebo smlouva o výkonu funkce určila, že k oznámení o odstoupení z funkce dojít vůbec nemusí.

Z dikce ustanovení § 59 odst. 5 ZOK by se mohlo zdát, že odstoupení z funkce nemusí být povinně předloženo v písemné formě. Ovšem požadavek na písemnou formu vyplývá pro jednatele i člena dozorčí rady z nutnosti provedení následného výmazu z obchodního rejstříku. To z logiky věci neplatí, pokud bylo odstoupení členem orgánu oznámeno přímo na zasedání valné hromady, o němž byl pořízen notářský zápis. Předložení písemného vyhotovení odstoupení by zde bylo zjevně nadbytečným.

Osoba je oprávněna odstoupit z jakéhokoliv důvodu, nebo i bez udání důvodu. Nesmí tak však učinit v době, která je pro společnost nevhodná. Nevhodnost doby pro odstoupení z funkce je záležitostí posouzení skutkových okolností konkrétního případu. Může jí být například situace, kdy nastává období rozhodné pro sestavení účetní závěrky, daňového přiznání, provedení některého projektu, nebo pro výkon působnosti svěřené jednatele na základě horizontální delegace obchodního vedení. Pokud osoba, jež je členem voleného orgánu společnosti v uvedené době nejvyššímu orgánu odstoupení přesto oznámí, jedná se o porušení zákona. Takové jednání bude ve smyslu ustanovení §

586 odst. 1 ZOK relativně neplatným, neboť jeho neplatnost je stanovena na ochranu konkrétní osoby, v našem případě společnosti, jež se jí může dovolat.¹¹⁰

Funkce člena orgánu zaniká, jak vyplývá z ustanovení § 59 odst. 5 ZOK, uplynutím jednoho měsíce od doručení oznámení valné hromadě, případně jinému orgánu, pokud byl stanoven společenskou smlouvou, nebo smlouvou o výkonu funkce. Valná hromada může schválit, ovšem pouze na návrh odstupujícího člena, okamžik zániku funkce jiný. Ten může nastat dříve, nebo později, než uplynutím jednoho měsíce, nikdy však ne dříve, než okamžikem doručení oznámení.¹¹¹

Naprosto zásadní je s ohledem na důsledky ukončení výkonu funkce člena statutárního orgánu úprava ustanovení § 198 odst. 1 a 3 ZOK, která se ovšem *in concreto* vztahuje pouze na jednatele. Poté, co výkon funkce jednatele zanikne, je valná hromada povinna do jednoho měsíce zvolit jednatele nového. Pokud nebude takto nový jednatel zvolen, může ho jmenovat soud na návrh osoby, jež na tom má právní zájem, a to na dobu, než dojde k řádné volbě nového jednatele. Výši odměny tohoto člena statutárního orgánu může určit zásadně soud.

Vzhledem k sankcím, jež ustanovení § 198 odst. 3 ZOK stanoví, je podle mého názoru nejčistším, nejpraktičtějším a nejbezpečnějším postup, kdy člen statutárního orgánu oznámí svůj záměr odstoupit z funkce přímo na jednání valné hromady, a ta může ihned zvolit jednatele nového, s tím, že vznik jeho funkce stanoví s ohledem na okamžik zániku výkonu funkce jednatele odstupujícího. Tím se vyhne nedodržení jednoměsíční lhůty.¹¹²

¹¹⁰ To vyplývá z usnesení Vrchního soudu v Praze, ze dne 25. srpna 2015, sp. zn. 7 Cmo 615/2014. Shodně Lasák in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 515.

¹¹¹ Dvořák op. cit., s. 454.

¹¹² Uvedený postup popisuje Pokorná in Lasák, Pokorná, Čáp, Doležil a kolektiv op. cit., s. 1034.

4. Závěr

Cílem této práce bylo popsat vzájemné postavení valné hromady a ostatních orgánů společnosti, a poskytnout tak alespoň obecný obrázek o tom, jak jejich vztahy fungují. K tomuto účelu byl při jejím zpracování použit poměrně široký rozsah institutů právní úpravy společnosti s ručením omezeným, s jejichž pomocí jsem se kromě jejich základní charakteristiky pokusila blíže vymežit i konkrétní postavení a roli, kterou v rámci nich valná hromada zaujímá, nicméně se nepochybně nejedná o přehled úplný.

S účinností zákona o obchodních korporacích, a potažmo i občanského zákoníku byly některé sporné otázky vyjasněny, případně upraveny odlišně. Existují zde i instituty, které byly upraveny zcela nově (jako třeba možnost vyžádat si pokyn ve věci obchodního vedení ve smyslu § 51 odst. 2 ZOK). Rovněž právní úprava některých institutů byla rozšířena (často došlo k zakotvení judikatorních závěrů, k nimž už dříve ve své praxi dospěly soudy, do zákona), ale sporné otázky logicky zůstávají stále.

Jednou z nich je například situace, kdy valná hromada zvolila jako člena svého statutárního orgánu právnickou osobu. Je-li tomu tak, nejvyšší orgán většinou nemůže ovlivnit, kdo za ni bude funkci prakticky vykonávat. Zmocněnce, nebo člena vlastního statutárního orgánu, který ji v tomto směru zastupuje, si totiž právnická osoba vybírá sama. To znamená, že stane-li se členem voleného orgánu, určí svého zmocněnce, pokud tak neučiní, bude ji zastupovat člen jejího statutárního orgánu. Zmocněncem musí ze zákona být osoba fyzická, na druhé straně členem statutárního orgánu se podle mého názoru může opět stát další právnická osoba, a celý koloběh může pokračovat. Valné hromadě nepochybně zůstává zachována pravomoc právnickou osobu z výkonu funkce odvolat. Přesto se domnívám, že má-li být zachována určitá míra transparentnosti ve vnitřních vztazích společnosti, měla by být valná hromada při výběru konkrétní osoby jednatele omezena pouze na osoby fyzické.

Jak už bylo výše řečeno, musí být smlouva o výkonu funkce povinně schválena valnou hromadou. V této souvislosti není zcela jisté, zda může smlouvu schválit ještě před tím, než k jejímu uzavření dojde, nebo následně. Zákon v tomto směru výslovnou úpravu neobsahuje, a proto se přikláním k závěru, že valná hromada může vyslovit souhlas s návrhem smlouvy, nebo může být smlouva uzavřena s odkládací podmínkou a stane se účinnou až okamžikem jejího schválení. V rámci smlouvy o výkonu funkce schvaluje valná hromada i odměňování členů volených orgánů. Právo na odměnu za výkon funkce může být rovněž založeno vnitřním předpisem, který musí nejvyšší orgán

opět schválit. Ani jiná plnění, jejichž poskytnutí není sjednáno v rámci smlouvy o výkonu funkce, nebo není upraveno vnitřním předpisem, nemůže společnost členovi orgánu přiznat, pokud s tím valná hromada nesouhlasí, nebo dozorčí rada v této věci nezaujme stanovisko. Valná hromada tak má absolutní kontrolu nad poskytováním odměn a jiných plnění souvisejících s výkonem funkce člena voleného orgánu. Jedinou výjimkou je situace, kdy nárok na plnění plyne přímo ze zákona.

Jednatel německé společnosti s ručením omezeným (GmbH) není jediný, komu přísluší obchodní vedení. Valná hromada může do těchto záležitostí zasahovat a v podstatě sama vnitřní řízení společnosti ovlivňovat. Naproti tomu v české právní úpravě je výkon obchodního vedení svěřen výlučně jednatelem. Valná hromada se může zapojit, pouze pokud ji ten o udělení pokynu ve věci obchodního vedení požádá. Nesmí navrhopvat vlastní řešení předkládaných problémů, a spíše vybírá z několika nabízených, srovnatelných možností. Jsem toho názoru, že německá právní úprava je spíše použitelná v prostředí menších společností. Má-li společnost jen několik společníků, kteří jsou sami často jejími jednatelemi, je pro ně daleko jednodušší získat informace potřebné pro rozhodování, a mohou se tak efektivně podílet na řízení společnosti. Naproti tomu česká právní úprava je vhodnější pro větší společnosti, v nichž může být pro valnou hromadu obtížnější o obchodním vedení rozhodovat.

Nicméně jasnou odpověď na většinu sporných otázek, jež byly v práci vymezeny, může podle mého názoru v budoucnu poskytnout judikatura.

S ohledem na provedené zkoumání příslušných institutů lze dospět k závěru, že společnost s ručením omezeným je z hlediska vnitřního uspořádání svých orgánů svou povahou jednoznačně spíše společností kapitálovou. Osobní prvky se zde projevují jen velmi zřídka. Takovým prvkem je například výše zmiňovaná možnost jednatele vyžádat si u valné hromady pokyn týkající se obchodního vedení.

Abstrakt

Tato diplomová práce je zaměřena na valnou hromadu společnosti s ručením omezeným a její postavení v rámci organizační struktury společnosti. Cílem práce pak je poskytnout základní přehled vybraných institutů a v jejich rámci analyzovat vztah valné hromady a ostatních orgánů společnosti. Nejčastěji se jedná o orgán statutární, a případně též kontrolní, a to jako celek, nebo jejich jednotlivé členy. Jednotlivé kapitoly jsou zvoleny tak, aby na nich bylo možno vzájemné uspořádání vztahů ilustrovat.

Práce je rozdělena do dvou základních částí. První část se zabývá tím, jak může valná hromada působit na ostatní orgány společnosti, či jejich členy. První kapitola se proto věnuje volbě a odvolání jednatele, nebo člena dozorčí rady. Je v ní popsán konkrétní proces, nebo například možnosti, které valná hromada v této souvislosti má. Druhá kapitola se zabývá smlouvou o výkonu funkce, která musí být společně s úpravou odměňování členů orgánů povinně schválena právě nejvyšším orgánem, odměnou, jež může být přiznána vnitřním předpisem schváleným valnou hromadou a dalšími plněními poskytovanými opět se souhlasem valné hromady. Následující kapitola se zaměřuje na obchodní vedení společnosti, zejména možnost udílení pokynů týkajících se obchodního vedení. Dalším podtématem je smlouva o vypořádání újmy. Závěrečná kapitola se zabývá některými otázkami souvisejícími s úpravou střetu zájmů. Druhá část se zaměřuje na to, jakým způsobem mohou ostatní orgány, nebo jejich členové působit na valnou hromadu. První kapitola nejprve zmiňuje některé aspekty toho, jak se jednatel, nebo dozorčí rada podílí na jejím svolání. Další kapitola se poté zabývá postavením jednatele, nebo člena dozorčí rady, kteří se mohou stát svolavatelem, nebo předsedou, v průběhu valné hromady. Třetí kapitola se věnuje možnosti jednatele, nebo člena dozorčí rady podat návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady a následující kapitola zmiňuje odstoupení člena orgánu z funkce.

Summary

This diploma thesis concentrates on the general meeting of a limited liability company and its position within the organizational structure of the company. The goal of the diploma thesis is to provide a basic overview of selected institutes and analyse the relationship between the general meeting and other company bodies. This most often concerns the statutory body and possibly also the supervisory board, as a whole, or their individual members. Individual chapters are chosen as to enable to illustrate the mutual arrangement of relationships on them.

The thesis is divided into two basic parts. The first part considers how the general meeting can impact on other company bodies, or their members. That's why the first chapter deals with election and dismissal of a statutory representative, or a member of the supervisory board. It for example describes the concrete process, or the possibilities, which the general meeting has in this connection. The second chapter considers the contract of execution of office, which together with the regulation of rewarding of the body members has to be compulsorily approved by the general meeting itself, the reward, which can be granted by an internal regulation approved by the general meeting and other payments provided with the consent of the general meeting again. The following chapter concentrates on management of the company, in particular the possibility to award an instruction concerning the management. Another subtopic is contract of harm settlement. The final chapter considers some questions in connection with the regulation of the conflict of interests. The second part concentrates on the way other bodies, or their members can impact on the general meeting. Firstly the chapter mentions some aspects of the participation of the statutory representative, or the supervisory board on its convention. The next chapter then considers the position of a statutory representative, or a member of the supervisory board in the course of the general meeting, who may convene or chair it. The third chapter deals with the possibility of the statutory representative, or the member of the supervisory board to submit a motion to declare a resolution of the general meeting void and the following chapter describes the resignation from their office.

Seznam použité literatury a dalších pramenů

Knižní publikace

1. Černá, S., Štenglová, I., Pelikánová, I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 640 s. ISBN 978-80-7478-735-5.
2. Dvořák, T.: *Společnost s ručením omezeným*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 696 s. ISBN 978-80-7478-633-4.
3. Havel, B., Štenglová, I., Dědič, J., Jindřich, M. a kolektiv: *Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2015. 394 s. ISBN 978-80-7400-285-4.
4. Josková, L., Šafránek, J., Čouková, P., Pravda, P., Pravdová, M.: *Nová společnost s ručením omezeným. Právo – účetnictví - daně*. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2014. 208 s. ISBN 978-80-247-4445-2. s. 161.
5. Kühn, Ch.: *GmbH-Geschäftsführer. Pflichten, Anstellung, Haftung, Haftungsvermeidung, Abberufung und Kündigung*. 3. Auflage. München: Verlag C. H. Beck oHG, 2016. 225 s. ISBN 978-3-423-50785-1.
6. Lasák, J., Pokorná, J., Čáp, Z., Doležil, T. a kolektiv: *Zákon o obchodních korporacích. Komentář. I. díl*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 2 sv. 1608 s. ISBN 978-80-7478-537-5.
7. Lavický, P. a kolektiv: *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014. 2400 s. ISBN 978-80-7400-529-9.
8. Rozehnal, A. a kol.: *Obchodní právo*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 730 s. ISBN 978-80-7380-524-1.
9. Schulz, M., Wasmeier, O: *The Law of Business Organizations. A Concise Overview of German Corporate Law*. 1. vydání. Berlin Heidelberg: Springer-Verlag, 2012. ISBN 978-3-642-17792-7.
10. Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1008 s. ISBN 978-80-7400-480-3.

Odborné články

1. Bejček, J.: *Principy odpovědnosti statutárních a dozorčích orgánů kapitálových společností*. Právní rozhledy, 2007, roč. 14, č. 17. s. 613. ISSN 1210-6410. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.
2. Dědič J., Lasák J.: *Právnícká osoba jako člen orgánu obchodní korporace - vybrané otázky (1. část)*. Obchodněprávní revue, 2013, roč. 4, č. 11-12. s. 305. ISSN 1803-6554. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.
3. Dědič, J.: *Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník*. Právní rozhledy, 2014, roč. 21, č. 15-16. s. 524. ISSN 1210-6410. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>. <http://www.beck-online.cz/>.

4. Hámorská, A.: *Povinnost členů orgánů obchodních korporací jednat s péčí řádného hospodáře po rekodifikaci*. Obchodněprávní revue, 2012, roč. 3, č. 9. s. 250. ISSN 1803-6554. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.
5. Havel, B.: *A ještě k tzv. absolutoriu a také k přenosu obchodního vedení na správní radu*. Obchodněprávní revue, 2013, roč. 4, č. 6. s. 171. ISSN 1803-6554. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.
6. Havel, B.: *O kogentnosti, vypořádání újmy a ručení vlivné osoby ve světle nového soukromého práva*. Obchodněprávní revue, 2013, roč. 4, č. 1. s. 13. ISSN 1803-6554. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.
7. Josková, L.: *Kdy a jak svolat valnou hromadu s. r. o.?* REKODIFIKACE & PRAXE, 2014, roč. 2, č. 4. s. 15. ISSN 1805-6822. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR.
8. Novotná Krtoušová, L.: *Zákaz konfliktu zájmů jako jádro fiduciární povinnosti loyality*. Obchodněprávní revue, 2016, roč. 7, č. 6. s. 181. ISSN 1803-6554. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 12. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>. <http://www.beck-online.cz/>.
9. Pihera, V.: *Tvrdé jádro a měkká slupka. Úvaha o odpovědnosti managementu kapitálových společností*. Obchodněprávní revue, 2012, roč. 3, č. 5. s. 142. ISSN 1803-6554. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.
10. Pihera, V.: *Znovu k absolutoriu*. Obchodněprávní revue, 2013, roč. 4, č. 3. s. 75. ISSN 1803-6554. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Právní předpisy

1. Zákon číslo 58/1906 Ř.z., ze dne 6. března 1906, o společnostech s obmezeným ručením, ve znění pozdějších předpisů. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>. <http://www.beck-online.cz/>.
2. Zákon číslo 513/1991 Sb., ze dne 5. listopadu 1991, obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR.
3. Zákon číslo 563/1991 Sb., ze dne 12. prosince 1991, o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR.
4. Zákon číslo 256/2004 Sb., ze dne 14. dubna 2004, o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR.
5. Zákon číslo 182/2006 Sb., ze dne 30. března 2006, o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR.

6. Zákon číslo 125/2008 Sb., ze dne 19. března 2008, o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR.
7. Zákon číslo 89/2012 Sb., ze dne 3. února 2012, občanský zákoník. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR.
8. Zákon číslo 90/2012 Sb., ze dne 25. ledna 2012, o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR.
9. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/56/ES ze dne 26 října 2005 o přeshraničních fúzí kapitálových společností. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR.
10. Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG). In: Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 4123-1. Dostupné z: <http://www.gesetze-im-internet.de/index.html>.

Soudní rozhodnutí

1. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 30. dubna 1997, sp. zn. 1 Odo 2/1997
2. Rozsudku Nejvyššího soudu ČR, ze dne 18. května 1999, sp. zn. 31 Cdo 1704/98.
3. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 1. června 2000, sp. zn. 32 Cdo 500/2000.
4. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 11. října 2000, sp. zn. 29 Cdo 968/2000.
5. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 25. září 2001, sp. zn. 29 Odo 155/2001.
6. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 1. srpna 2002, sp. zn. 29 Odo 11/2002.
7. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 5. listopadu 2002, sp. zn. 29 Odo 41/2002.
8. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 30. října 2002, sp. zn. 29 Odo 269/2002.
9. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 26. října 2004, sp. zn. 29 Odo 1137/2003.
10. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 27. dubna 2005, sp. zn. 29 Odo 540/2004.
11. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 29. listopadu 2005, sp. zn. 29 Odo 1061/2004.
12. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 14. prosince 2005, sp. zn. 29 Odo 149/2005.
13. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 26. června 2007, sp. zn. 29 Odo 984/2005.
14. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 31. ledna 2007, sp. zn. 29 Odo 994/2005.
15. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 23. května 2007, sp. zn. 29 Odo 1502/2005.
16. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 27. května 2008, sp. zn. 29 Odo 1400/2006.
17. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 28. dubna 2008, sp. zn. 29 Cdo 763/2007.
18. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 24. září 2008, sp. zn. 29 Cdo 2154/2007.
19. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 27. ledna 2009, sp. zn. 29 Cdo 3009/2007.

20. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 30. září 2009, sp. zn. 29 Cdo 4284/2007.
21. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 24. února 2009, sp. zn. 29 Cdo 3864/2008.
22. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 28. dubna 2010, sp. zn. 29 Cdo 2049/2009.
23. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze dne 16. června 2010, sp. zn. 29 Cdo 2126/2009.
24. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 21. prosince 2010, sp. zn. 29 Cdo 2363/2010.
25. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 13. března 2012, sp. zn. 29 Cdo 1592/2011.
26. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 29. ledna 2014, sp. zn. 29 Cdo 2834/2012.
27. Usnesení Spolkového soudního dvora (BGH), ze dne 4. 5. 2009, II ZR 169/07 (Vrchní zemský soud Karlsruhe).
28. Rozhodnutí Spolkového soudního dvora (BGH), ze dne 3. 2. 2015, II ZR 105/13.
29. Usnesení Vrchního soudu v Praze, ze dne 25. srpna 2015, sp. zn. 7 Cmo 615/2014.

Ostatní zdroje

1. Důvodová zpráva k zákonu číslo 90/2012 Sb., ze dne 25. ledna 2012, o obchodních společnostech a družstvech. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz>.

Název diplomové práce v anglickém jazyce

Position of the general meeting of a limited liability company

Klíčová slova

- Valná hromada
- Jednatel
- Dozorčí rada

Key words

- General meeting
- Statutory representative
- Supervisory board